№. 114.

8 Октября.
ВТОРНИКЪ 8 Października. WTOREK

№. 114.

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ KURYER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЪ
по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

Przedpłata: Roczna:
W Wilnie. rs. 10
Z przesyłką — 12
Półroczna:
W Wilnie . — 5
Z przesyłką. — 6

Kwartalna:
W Wilnie . — 3
Z przesyłką. — 3 k. 50
Miesięczna . — 1
Za wiersz ze 40 liter ogłoszenia płaci się k. sr. 17.

WYCHODZI
we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Rok 1863.

Часть Оффиціальная

ВИЛЬНО.

ВСЕПОДДАННѢЙШЕЕ ПИСЬМО

дворянъ Гродненской губерніи, представленное г. главному начальнику края 29-го сентября.

„Всемилостивѣйшій ГОСУДАРЬ!

„Возстаніе въ Царствѣ Польскомъ, къ крайнему прискорбію, отразилось въ Гродненской губерніи.

По случаю происходившихъ революціонныхъ дѣйствій, страна ввергнута въ несчастное положеніе, въ особенности дворяне, владѣющіе недвижимыми имѣніями.

Составляя одно цѣлое и нераздѣльное съ Россіею, подъ державнымъ Твоимъ, ГОСУДАРЬ, скипетромъ, дворянство Гродненской губерніи отвергаетъ всякое участіе въ революціонныхъ дѣйствіяхъ и осмѣливается просить Твоего, Августѣйшій МОНАРХЪ, милосердія.

Повергая судьбу нашу на Всемилостивѣйшее воззрѣніе, заявляемъ чистосердечно Тебѣ, Великій ГОСУДАРЬ, чувства нашей вѣрноподданнической преданности.“

По довѣренности уполномочившихъ дворянъ, подписалъ губернскій предводитель дворянства Ю. Крживицкій.

Число дворянъ уполномочившихъ губернскаго предводителя подписать всеподданнѣйшее письмо 1600. Подписка продолжается.

ЦИРКУЛЯРНОЕ ПРЕДЛОЖЕНІЕ

Г. ГЛАВНАГО НАЧАЛЬНИКА КРАЯ НАЧАЛЬНИКАМЪ ВИЛЕНСКОЙ, КОВЕНСКОЙ, ГРОДНЕНСКОЙ, МИНСКОЙ, ВИТЕБСКОЙ и МОГИЛЕВСКОЙ ГУБЕРНІЙ, отъ 3-го октября 1863 года.

Съ подавленіемъ мятежа и уничтоженіемъ шаекъ, многіе изъ участвовавшихъ въ мятежныхъ дѣйствіяхъ возвращаются добровольно на мѣста жительства съ изъявленіемъ раскаянія, остальные, укрывающіеся въ лѣсахъ отъ преслѣдованія, забираются нашими войсками и сельскими караулами; но ни явившіеся добровольно, ни захваченные въ лѣсахъ, не имѣютъ при себѣ, по большей части, никакого оружія. Это обстоятельство заставляетъ предполагать, что оружіе или брошено или укрыто въ лѣсахъ и въ другихъ мѣстахъ.

Независимо отъ того у нѣкоторыхъ лицъ городскаго и сельскаго населенія открываются вновь оружіе и огнестрѣльные снаряды.

Вслѣдствіе сего, дабы лишить на будущее время злоумышленниковъ возможности имѣть какое либо оружіе и употреблять оное для исполненія своихъ преступныхъ, замысловъ, а равнымъ образомъ, чтобы положить наконецъ предѣлъ безнаказанному укрывательству оружія лицами, неимѣющими права имѣть у себя таковое, я предлагаю Вашему Превосходительству:

1) Распорядиться, по сношенію съ начальниками войскъ, объ обезоруженіи вновь, какъ въ городахъ, такъ и въ уѣздахъ, всѣхъ землевладѣльцевъ и дворовыхъ управленій съ ихъ прислугою, арендаторовъ какъ казенныхъ такъ и частныхъ имѣній, шляхты, однодворцевъ, ксендзовъ и монастырей, возложивъ на военныхъ уѣздныхъ начальниковъ, военныхъ становыхъ офицеровъ и на чиновъ уѣздной полиціи, при содѣйствіи войскъ и сельской стражи, произвести это обезоруженіе на точномъ основаніи 6, 7 и 8 пунктовъ инструкціи 24-го мая для военно-гражданскаго управленія.

Примѣчаніе. Распоряженіе это не должно относиться до лицъ русскаго происхожденія и тѣхъ, которые имѣютъ дозволеніе начальства на содержаніе оружія; что касается крестьянъ казенныхъ и временно-обязанныхъ, то какъ они показали на дѣлѣ преданность свою правительству, за тѣмъ произвести обезоруженіе только тѣхъ крестьянскихъ обществъ, которыя, по свѣдѣніямъ начальства, оказались бы неблагонадежными.

2) Поручить военнымъ уѣзднымъ начальникамъ и подвѣдомственной имъ уѣздной полиціи, чтобы они сдѣлали старательный и строгій осмотръ казенныхъ и частныхъ лѣсовъ, такъ какъ въ нихъ наиболѣе укрыто бѣжавшими мятежниками оружія и военныхъ снарядовъ. Осмотръ этотъ и поиски по лѣсамъ должны быть произведены немедленно, доколѣ еще благопріятствуетъ погода, и для таковаго могутъ быть употреблены сельскіе караулы, а также крестьяне вообще по наряду, подъ наблюденіемъ военныхъ командъ.

3) Вмѣнить въ непремѣнную обязанность лѣсникамъ и вообще лѣсной стражѣ какъ въ казенныхъ, такъ и во владѣльческихъ лѣсахъ, чтобы они немедленно отыскали и указали, гдѣ находится въ лѣсахъ укрытое мятежниками оружіе, а также огнестрѣльные и другіе военные снаряды и представили бы таковые начальству. За дѣйствіями сихъ лѣсниковъ имѣть ближайшее наблюденіе, и такъ какъ они болѣе или менѣе содѣйствовали мятежникамъ и потому должны знать, гдѣ находится укрытое сими послѣдними оружіе и другіе снаряды, то тѣхъ изъ нихъ, которые будутъ уклоняться отъ исполненія вышесказаннаго, или не будутъ исполнять въ точности,— брать подъ стражу и предавать военному суду для поступленія съ ними какъ съ участниками въ мятежѣ.

4. Подтвердить крестьянамъ, какъ казеннымъ, такъ и временно-обязаннымъ, чтобы они тщательно наблюдали, дабы отнюдь не было никакого оружія и огнестрѣльныхъ снарядовъ въ дворовыхъ фольварковыхъ управленіяхъ, у дворовой прислуги, въ шляхетскихъ околицахъ и у иныхъ обывателей, какого бы званія и состоянія они ни были, живущихъ въ чертѣ сельскаго общества и приписанныхъ къ оному; равнымъ образомъ, чтобы нигдѣ не хранились никакіе аммуничные запасы для мятежниковъ, именно: обувь, зимняя одежда, бѣлье и проч. Всѣмъ крестьянамъ, а въ особенности сельскимъ старшинамъ, на которыхъ лежитъ отвѣтственность за порядокъ, внушить, чтобы они, если освѣдомятся о нахожденіи гдѣ либо и у кого бы ни было оружія, военныхъ снарядовъ и поименованныхъ выше запасовъ, немедленно отбирали оные и представляли ближайшему полицейскому или военному начальству. Поручить также сельскимъ обществамъ, чтобы они въ лѣсахъ, какъ помѣщичьихъ, такъ и казенныхъ, заключающихся въ чертѣ общества и находящихся вблизи оной, сдѣлали тщательный осмотръ и подобрали оружіе, брошенное мятежниками, а также старались открыть мѣста, въ которыхъ оружіе зарыто въ землю, или инымъ образомъ схоронено, и представили таковое ближайшей мѣстной власти, имѣя въ виду, что если впослѣдствіи будутъ отысканы оружіе или другіе военные снаряды безъ предъявленія о нихъ со стороны общества, то отвѣтственность за сіе падетъ на то общество, въ чертѣ котораго сказанные предметы будутъ найдены.

5. Выдавать крестьянамъ за отысканное и представленное ими оружіе отъ 50 коп. до 3-хъ руб. за каждое. Выдача эта должна быть производима съ разрѣшенія начальника губерніи и по представленіямъ военныхъ уѣздныхъ начальниковъ, въ которыхъ сіи послѣдніе должны обозначить размѣръ вознагражденія, сообразно роду и годности представленнаго оружія.

6. Вмѣнить въ обязанность военнымъ уѣзднымъ начальникамъ и подвѣдомственнымъ имъ полицейскимъ управленіямъ, чтобы обезоруженіе было окончено непремѣнно въ теченіи 7-ми дней со времени полученія ими настоящаго распоряженія. За тѣмъ, всѣхъ тѣхъ, которые послѣ истеченія сего срока не представятъ находящагося у нихъ оружія и другихъ военныхъ снарядовъ, кромѣ преданія суду, какъ участниковъ въ мятежѣ, подвергать взысканію съ нихъ втрое дѣйстви-

Część Urzędowa.

WILNO.

NAJPODDANNIEJSZY LIST

szlachty gubernji Grodzieńskiéj, przedstawiony p. głównemu naczelnikowi kraju 29-go września.

„Najmiłościwszy CESARZU!

„Powstanie w Królestwie Polskiem ku wielkiemu smutkowi, odezwało się w gubernji Grodzieńskiéj.

Z powodu wynikłych rewolucyjnych działań, kraj został wtrącony w nieszczęśliwy stan, a szczególnie szlachta posiadająca nieruchome majątki.

Składając jedną i nierozdzielną całość z Rossją, pod potężnem Twojem, CESARZU, berłem, szlachta gubernji Grodzieńskiéj odrzuca wszelki udział w rewolucyjnych działaniach i ośmiela się prosić Twojego, Najjaśniejszy CESARZU, miłosierdzia.

Składając los nasz na Najmiłościwszą uwagę, wypowiadamy z czystém sercem przed Tobą, Wielki MONARCHO, uczucia naszéj wiernopoddańczéj przychylności.“

Z upoważnienia szlachty, która dała pełnomocnictwo, podpisał gubernjalny marszałek szlachty J. Krzywicki.

Liczba szlachty, która upoważniła gubernjalnego marszałka do podpisania najpoddanniejszego listu wynosi 1600. Podpisy trwają.

OKOLNE ZALECENIE

P. GŁÓWNEGO NACZELNIKA KRAJU, NACZELNIKOM GUBERNIJ WILEŃSKIEJ, KOWIEŃSKIEJ, GRODZIEŃSKIEJ, MIŃSKIEJ, WITEBSKIEJ I MOHYLEWSKIEJ z d. 3-go października 1863 r.

Po przytłumieniu powstania i zniszczeniu band, wielu z tych, którzy brali udział w powstańczych czynnościach, wracają dobrowolnie na miejsca zamieszkania z oświadczeniem żalu, pozostali ukrywający się w lasach od ścigania, zabierani są przez nasze wojska i straże wiejskie; lecz ani ci którzy się stawili dobrowolnie, ani schwytani w lasach nie mają przy sobie po większéj części żadnéj broni. Ta okoliczność zmusza domyślać się, że broń albo została przez nich rzuconą albo ukrytą w lasach i w innych miejscach.

Niezależnie od tego u niektórych osób miejskiéj i wiejskiéj ludności znajduje się znów broń i strzelnicze zapasy.

W skutek tego, ażeby pozbawić na przyszłość złomyślnych możności dostania jakiejkolwiek broni i użycia jéj dla spełnienia swoich występnych zamiarów, jak również, ażeby położyć nakoniec kres bezkarnemu ukrywaniu broni przez osoby, niemające prawa do jéj trzymania, zalecam Waszéj Excellencji:

1) Rozporządzić się, po skomunikowaniu się z naczelnikami wojsk, o rozbrojeniu na nowo, tak w miastach jak i w powiatach, wszystkich właścicieli ziemskich i zarządów dwornych z ich usługą, dzierżawców tak skarbowych jako i prywatnych majątków, szlachty, jednodworców, księży i klasztorów, włożywszy obowiązek na wojennych powiatowych naczelników, wojennnych stanowych oficerów i na urzędników policji powiatowéj,—przy pomocy wojsk i straży wiejskiéj dokonać to rozbrojenie na ścisłéj zasadzie 6, 7 i 8 punktu instrukcji 24 maja dla wojenno-cywilnego zarządu.

Uwaga. Rozporządzenie to nie ma się stosować do osob pochodzenia rossyjskiego i tych, którzy mają pozwolenie władzy na trzymanie broni: co się tycze włościan skarbowych i czasowo-obowiązkowych, ponieważ oni w czynie dowiedli przychylności swéj ku rządowi, a zatém dokonać rozbrojenia tych tylko gromad, które wedle wiadomości zwierzchności, nie zasługiwałyby na zaufanie.

2) Polecić wojennym powiatowym naczelnikom i podwładnéj im policji powiatowéj, ażeby oni uskutecznili staranne i ścisłe opatrzenie skarbowych i prywatnych lasów, ponieważ w nich zbiegli powstańcy najwięcéj ukryli broni i wojskowych przynależytości. Opatrzenie to i poszukiwania w lasach powinny być uskutecznione niezwłocznie, dopóki jeszcze sprzyja pogoda, i do tego mogą być użyte wiejskie warty, jak również włościanie w ogóle według nakazu, pod dozorem komend wojskowych.

3) Zalecić jako nieodzowny obowiązek leśnikom i w ogóle straży leśnéj, tak w skarbowych jako i w obywatelskich lasach, ażeby oni niezwłocznie odszukali i wskazali, gdzie się znajduje w lasach ukryta przez powstańców broń, a także strzelnicze i inne wojenne sprzęty— i takowe dostawili zwierzchności. Nad czynnościami tych leśników mieć ścisły nadzór, i ponieważ oni mniéj lub więcéj pomagali powstańcom, wiedzieć więc powinni, gdzie się znajduje schowana przez tych ostatnich broń i inne rekwizyta, lecz tych z pomiędzy nich, którzy będą się uchylać od spełnienia tego co wyżéj powiedziano, lub nie będą ściśle wypełniać,— brać pod straż i oddawać pod sąd wojenny dla postąpienia z nimi jak z uczęstnikami powstania.

4) Wrazić powtórnie włościanom tak skarbowym jak i czasowo-obowiązkowym, ażeby oni starannie czuwali, ażeby odtąd nie było żadnéj broni i przyrządów strzelniczych w dwornych, folwarkowych zarządach, u dworskiéj służby w szlacheckich okolicach i u innych obywateli, do jakiegokolwiek by stanu oni należeli; u mieszkających w obrębie wiejskiéj gromady i przypisanych do takowéj; tudzież żeby nigdzie nie chowano ammunicji dla powstańców t. j.: obuwia, zimowéj odzieży, bielizny i t. d. Wszystkim włościanom a szczególnie wiejskim starszynom, na których cięży odpowiedzialność za porządek, polecić, żeby oni, jeśli się dowiedzą o znajdowaniu się gdziekolwiek u kogokolwiek bądź broni, wojennych przyrządów i wyżéj wyszczególnionych zapasów, natychmiast odbierali takowe i przedstawiali do najbliższéj policyjnéj lub wojennéj władzy. Polecić także wiejskim gromadom, aby one tak w lasach obywatelskich, jako też skarbowych znajdujących się w obrębie gminy i znajdujących się w pobliżu takowéj, uczynili ścisły przegląd i zebrali broń rzuconą przez powstańców, oraz iżby starali się wykryć miejsca, gdzie broń została zakopana do ziemi, lub innym sposobem ukryta, i złożyli takową najbliższéj władzy miejscowéj, pomnąc, iż jeśli późniéj będzie znaleziona broń lub inne bojowe zapasy, bez dania o tém wiedzieć ze strony gromady, to odpowiedzialność spadnie za to na gromadę, w obrębie któréj rzeczone artykuły będą znalezione.

5) Wydawać włościanom za znalezioną i przedstawioną przez nich broń od 50 kop. do 3 rubli od sztuki. Opłata takowa powinna być wydawana z rozwiązania naczelnika gubernji i na przedstawienia wojenno-powiatowych naczelników, w których ci ostatni powinni określać ilość wynagrodzenia, w miarę rodzaju i użyteczności przedstawionéj broni.

6) Zobowiązać wojenno-powiatowych naczelników i podwładne im policyjne zarządy, aby rozbrojenie było ukończone w ciągu 7-u dni od czasu otrzymania przez nich obecnego rozporządzenia. Następnie, wszystkich tych, którzy po upływie tego terminu nieprzedstawią znajdującéj się u nich broni i innych przyrządów wojennych, prócz oddania pod sąd, jako wspólników powstania, pociągać do opłaty potrójnéj wartości za znalezione u nich tak broń, jako też inne wojenne i ammicyjne zapasy.

ОХОТА И ЗВѢРИНЫЕ ПРОМЫСЛЫ ВЪ ВИТЕБСКОЙ ГУБЕРНІИ.

Звѣриная охота, составляя въ настоящее время по преимуществу пріятное препровожденіе времени людей достаточныхъ, можетъ считаться древнѣйшимъ промысломъ, вызваннымъ первыми житейскими потребностями человѣка; во всякомъ случаѣ несомнѣнно, что она получила свое начало гораздо ранѣе не только рыбной ловли, но и земледѣлія; да это иначе и быть не могло. Люди первыхъ временъ, находясь въ дикомъ состояніи, живя отдѣльными семьями въ мѣстахъ пустынныхъ, столько же по чувству самохраненія, сколько и въ видахъ удовлетворенія первѣйшихъ жизненныхъ потребностей, должны были преслѣдовать, всѣми возможными способами, своихъ безсловесныхъ сосѣдей, находя въ ихъ мясѣ и кожѣ вкусную и здоровую пищу, прочную и теплую одежду. Отсюда начинается та неумолимая, нерѣдко опасная, но всегда побѣдоносная, война человѣка съ безсловесными, послѣдствіемъ которой является бѣгство однѣхъ породъ животныхъ въ мѣста, менѣе населенныя, совершенное покореніе другихъ, и наконецъ, безвозвратное исчезнованіе нѣкоторыхъ съ лица земли. Правда, что тотъ же самый человѣкъ, который такъ неутомимо преслѣдуетъ лучшія и полезнѣйшія животныя, частію сознательно, въ видахъ удовлетворенія постоянно, съ распространеніемъ просвѣщенія, увеличивающихся нуждъ своихъ, а частію невольно способствуетъ къ размноженію или, по крайней мѣрѣ, къ распространенію нѣкоторыхъ породъ животныхъ, но всѣ они принадлежатъ или къ разряду домашнихъ, или къ мелкимъ, слабымъ породамъ. Крупныя же животныя, доставляющія самую вкусную пищу и красивѣйшіе мѣха, не взирая на свою страшную силу, исчезаютъ все болѣе и болѣе, будучи не въ состояніи противиться изобрѣтательному уму человѣка. Такъ левъ, который, по свидѣтельству Геродота и Аристотеля, водился, во времена ихъ, въ Македоніи, сперва бѣжалъ въ Малую Азію и Сирію, а потомъ въ Африку. Крокодилъ удалился изъ Нижняго Египта, буйволы—изъ Германіи, туры—изъ Россіи, зубръ, даже при покровительствѣ закона, нашелъ себѣ убѣжище лишь на небольшомъ клочкѣ Бѣловѣжской пущи.

Уже болѣе вѣка, какъ не только государства западной Европы, но даже Россія, издавна славившаяся богатствомъ дичи, начинаютъ ощущать быстрое уменьшеніе полезнѣйшихъ животныхъ. Это, конечно, потому, что, съ увеличеніемъ народонаселенія, съ усовершенствованіемъ огнестрѣльнаго оружія, съ проведеніемъ дорогъ, а также съ развитіемъ роскоши, прогрессивно увеличилось и потребленіе животныхъ. Однакожъ, правда и то, что къ умаленію животныхъ въ Россіи много способствовала страсть русскихъ и вообще славянскихъ народовъ къ охотѣ, которая, въ первые вѣка существованія нашего отечества, была лишь слѣдствіемъ одной необходимости, какъ о томъ свидѣтельствуетъ составитель космографіи 7173 года отъ созданія міра (1665), переведенной изъ римскаго на славянскій языкъ, гдѣ, между прочимъ, говорится о древнихъ русскихъ слѣдующее: люди же земли русскія изначала имуще свое житіе въ лѣсахъ, въ горахъ и въ поляхъ, якоже и кочевые народы, и надъ собою ни начала имуще никакого, ниже градовъ, ни весей, но яко звѣріе въ горахъ, въ лѣсахъ скитающеся бѣдне, питающеся же стрѣльбою лучною, звѣрьми всякими и птицами *). Преданія о знаменитыхъ звѣроловахъ русскихъ сохранились не только въ живыхъ памятникахъ народнаго слова—пѣсняхъ и сказкахъ, но даже занесены и на страницы исторіи.

Безпристрастіе требуетъ сказать, что охота на дикихъ животныхъ, въ томъ видѣ, какъ производили ее предки наши, незнакомые съ убійственнымъ огнестрѣльнымъ оружіемъ настоящаго вѣка, была менѣе гибельна для звѣрей и могла еще назваться благороднымъ и полезнымъ занятіемъ; тогда, по крайней мѣрѣ, охота, представляя безчисленный рядъ опасностей и трудностей, дѣйствительно пріучала молодыхъ людей терпѣливо переносить голодъ, зной и холодъ, развивала и укрѣпляла ихъ силы, дѣлала ловчѣе и хладнокровнѣе и, ужъ ни въ какомъ случаѣ, не была похожа на бойню, какою представляется нынѣ, гдѣ на сторонѣ человѣка остаются всѣ шансы къ вѣрной побѣдѣ бѣднаго животнаго, преслѣдуемаго нерѣдко цѣлою толпою людей и собакъ.

Какъ великіе князя русскіе *), такъ короли польскіе и князья литовскіе съ удовольствіемъ проводили праздное время на охотахъ; нѣкоторые изъ нихъ были въ дѣлѣ этомъ весьма искусны, и подвиги ихъ записаны на страницахъ исторіи. Но самымъ лучшимъ памятникомъ любви къ охотѣ и неустрашимости нашихъ великихъ князей служитъ духовное завѣщаніе Владиміра Мономаха, княжившаго съ 1113 по 1125 годъ, въ которомъ онъ говоритъ о себѣ: „любя охоту, мы ловили звѣрей. Я вязалъ своими руками въ густыхъ лѣсахъ дикихъ коней, вдругъ по нѣскольку. Два раза буйволъ металъ меня рогами, олень бодалъ, лось топталъ ногами, вепрь сорвалъ мечь съ моего бедра, медвѣдь прокусилъ сѣдло, лютый звѣрь однажды бросился и сбилъ съ ногъ коня подо мною; нѣсколько разъ я падалъ съ лошади, два раза разбилъ себѣ голову, повреждалъ руки и ноги. Я самъ все то дѣлалъ, что могъ приказать другимъ: смотрѣлъ за конюшнею, охотою, ястребами и соколами **).

(*Продолженіе впредь*).

*) Извѣстіе о Россіи въ XVII вѣкѣ. Архивъ историческихъ и практическихъ свѣдѣній, относящихся до Россіи. 1850 года. Книга III. С. Петербургъ.

*) См. Сказаніе о ловахъ великихъ князей кіевскихъ. Соч. Н. Сементовскаго. С. Петербургъ. 1857 года.

**) Бытъ русскаго народа. А. Терещенки. 1848 г. Часть I.

тельной стоимости найденнаго у нихъ какъ оружія, такъ и другихъ военныхъ и аммуничныхъ запасовъ.

7. Поиски въ лѣсахъ и самый подробный осмотръ шляхетскихъ околицъ окончить къ 20-му числу настоящаго октября; и

8. О результатахъ какъ обезоруженія такъ и поисковъ въ лѣсахъ оружія и другихъ военныхъ снарядовъ, уѣздные военные начальники обязаны представить начальнику губерніи подробныя донесенія.

Поручая особенной заботливости вашего превосходительства наблюденіе за точнымъ исполненіемъ всего вышеизложеннаго, я покорнѣйше прошу васъ, милостивый государь, донести мнѣ своевременно о послѣдствіяхъ настоящаго распоряженія.

Подлинное подписалъ: Генералъ отъ инфантеріи **МУРАВЬЕВЪ.**

Соотвѣтственное сему распоряженіе сдѣлано и по подвѣдомственной г. главному начальнику края Августовской губерніи Царства Польскаго.

Состоявшій въ военной службѣ отставной коллежскій регистраторъ Антонъ Бышевскій и лѣсникъ изъ дворянъ августовской губерніи Петръ Савва, по произведенному надъ ними военному суду по полевому уголовному уложенію, оказались виновными: Бышевскій— въ бытности въ мятежнической шайкѣ въ званіи помощника предводителя и въ формированіи для себя въ Маріампольскомъ уѣздѣ отдѣльной шайки, при чемъ онъ былъ взятъ въ домѣ лѣсника Саввы вмѣстѣ съ заготовленнымъ имъ оружіемъ, покусившись при этомъ застрѣлить преслѣдовавшаго его рядоваго. Дворянинъ же Савва въ томъ, что, содѣйствуя подсудимому Бышевскому въ сформированіи шайки, укрывалъ его въ своемъ домѣ, принялъ къ себѣ приготовленное Бышевскимъ оружіе и назначилъ свой домъ сборнымъ пунктомъ для составлявшейся шайки.

За эти преступленія подсудимые Бышевскій и Савва подвергнуты смертной казни: Бышевскій—повѣшеніемъ, 30-го числа минувшаго сентября, въ м. Вильковишки Маріампольскаго уѣзда; а Савва—разстрѣляніемъ, 2-го числа сего октября, въ м. Шаки того же уѣзда.

С.-Петербургъ, 5 Октября.

ТЕЛЕГРАФИЧЕСКІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Варшава, 2-го октября.

30-го сентября отрядъ, высланный изъ Ломжи, разбилъ конную шайку Кобилинскаго между деревнями Весневo и Жохи, въ восточной части Остроленскаго уѣзда.

Высланный изъ Сѣроцка отрядъ (1 рота, полуэскадронъ уланъ и 33 казака), подъ начальствомъ войсковаго старшины Кулешова, разбилъ 28 сентября при Голиминѣ (къ С. З. отъ Пултуска) три соединенныя шайки: Орлика, Чернаго и какого-то француза; мятежники понесли значительную потерю; у насъ 1 казакъ убитъ и ранены 4 улана.

Варшава, 4-го октября.

Отрядъ, подъ начальствомъ маіора Костромскаго пѣхотнаго полка Домнина, послѣ продолжительнаго преслѣдованія шайки Крысинскаго, находившейся подъ начальствомъ француза Бардета, настигъ и разбилъ ее 24-го сентября въ Хотинскомъ лѣсу, близъ фольварка Пшиленкѣ; у мятежниковъ, кромѣ большаго числа убитыхъ и раненыхъ, много утонувшихъ въ рѣкѣ; взято въ плѣнъ 98 человѣкъ и въ томъ числѣ эмигрантъ Козырскій съ важными бумагами; отбито 50 штуцеровъ и захвачено 11 лошадей и много одежды и припасовъ. Бѣжавшіе ничтожные остатки шайки встрѣчены были другимъ нашимъ отрядомъ, выступившимъ на выстрѣлы изъ Гарволина.

Въ отрядѣ маіора Домнина раненъ 1 казакъ.

(Р. Инв. NN. 216 и 218.)

Полученный сегодня (2 сентября) журналъ военныхъ дѣйствій въ царствѣ Польскомъ сообщаетъ, что войска, въ царствѣ расположенныя, и въ настоящее время находятся въ безпрерывныхъ движеніяхъ и поискахъ, но что въ послѣдніе дни шаекъ вовсе не встрѣчалось. Производя поиски, войска открываютъ въ различныхъ мѣстностяхъ закрытые въ землѣ склады оружія, боевыхъ припасовъ, обмундированія и прочее; такъ, напримѣръ, въ Ломжинскомъ уѣздѣ, Августовской губерніи—отрядомъ маіора Девеля открыты, 16 сентября, близъ д. Новгорода, два склада: въ одномъ 109 ружей, въ другомъ— столько же патронташей съ боевыми патронами; отрядъ войсковаго старшины Попова забралъ въ лѣсу (въ юго-западной части Ломжинскаго уѣзда, въ окрестностяхъ Червоннаго Бора) походную кузницу, 41 ружье, нѣсколько стволовъ и прочее, причемъ арестованъ былъ и находившійся при складѣ оружейникъ.

Кромѣ того, послѣдній журналъ передаетъ подробности двухъ прежнихъ встрѣчъ съ мятежниками, уже извѣстныхъ изъ телеграммъ—одной, происходившей въ Плоцкой губ. 10 сентября, и другой— въ Варшавской губ. 23 сентября.

Въ Плоцкой губерніи. 6-го сентября высланъ былъ изъ Млавы отрядъ изъ 2-хъ ротъ, 50 казаковъ и 30 объѣздчиковъ, подъ командою войсковаго старшины Дукмасова, для поисковъ въ Млавскихъ лѣсахъ. 9-го сентября, 40 казаковъ, высланные впередъ отъ отряда, подъ командою урядника Дукмасова, настигли между м. Радзановымъ и д. Стржыгово конную шайку изъ 60 человѣкъ; разбивъ мятежниковъ, казаки преслѣдовали ихъ до м. Раціонжо; въ стычкѣ этой убито нѣсколько инсургентовъ и въ плѣнъ взято 3 человѣка.

Продолжая на другой день поиски, отрядъ войсковаго старшины Дукмасова открылъ, въ лѣсахъ около д. Китекъ (Пржаснышскаго уѣзда), другую шайку изъ 100 чел. пѣшихъ и 50 конныхъ; опрокинувъ инсургентовъ, отрядъ преслѣдовалъ ихъ до наступленія сумерекъ; уронъ мятежниковъ простирается до 30 чел. убитыми и ранеными; въ нашемъ отрядѣ ранены 2 казака и 1 рядовой.

Въ Варшавской губерніи. Высланный 18 сентября изъ Калиша отрядъ, подъ начальствомъ генеральнаго штаба подполковника Тарасенкова, (2 роты, 1½ эскадрона гусаръ, 2 орудія и сотня донскихъ казаковъ), преслѣдуя три дня отъ д. Бржезно (12 верстъ къ с. отъ Злочева) конную шайку Слупскаго, прибылъ 23 сентября въ м. Дзялошинъ. Въ этомъ селеніи получено было свѣдѣніе, что шайка слѣдуетъ почти безъ ночлеговъ; тогда подполковникъ Тарасенковъ, оставивъ пѣхоту въ д. Балы, погнался за мятежниками съ одною кавалеріей и настигъ ихъ за д. Вевецъ; шайка была разбита и преслѣдуема на разстояніи 10 верстъ до д. Лущановици. Потеря мятежниковъ убитыми и ранеными весьма значительна; въ плѣнъ взято 4; сверхъ того, войсками отбито 22 лошади, 50 штукъ разнаго оружія и до 6 пудовъ пороху; съ нашей стороны раненъ 1 казакъ.

(Р. Инв. N. 216.)

Часть войскъ Виленскаго военнаго округа, какъ это видно изъ полученнаго вчера изъ Вильно военнаго журнала, отправлена въ двадцатыхъ числахъ прошлаго мѣсяца, подъ начальствомъ генералъ-лейтенанта Бакланова, для поисковъ въ августовскую губернію. 24-го сентября генералъ Баклановъ прибылъ въ г. Августовъ. Сдѣлавъ распоряженія для занятія узкаго перешейка между прусскою границею и гродненскою губерніею и оставивъ отряды въ мѣстечкахъ на августовскомъ каналѣ, генералъ Баклановъ 26 сентября двинулся въ сѣверо-восточную часть августовской губерніи. 1-го октября генералъ Баклановъ телеграфировалъ въ Вильно, „что генералъ-маіоръ князь Барятинскій съ стрѣлковой ротой л.-гв. Преображенскаго полка разбилъ соединенныя шайки Остоя и Глѣба (160 чел.), въ окрестностяхъ м. Серея; отрядъ же генералъ-маіора Дубельта разбилъ шайку изъ 50 человѣкъ, въ окрестностяхъ Кальваріи; у насъ потери нѣтъ.“

Изъ свѣдѣній же, доставленныхъ по 2 октября изъ прочихъ частей Виленскаго округа, видно: что наибольшее число встрѣчъ съ мятежническими шайками, впрочемъ совершенно ничтожными по численности, происходило за послѣднее время въ Ковенской губерніи; въ стычкахъ, бывшихъ при этомъ, мятежники, кромѣ убитыхъ и раненыхъ, потеряли 8 чел. плѣнными, что одна изъ шаекъ—именно Пословскаго, изъ 50 человѣкъ, настигнута и окруженная 25 сентября отрядомъ генералъ-лейтенанта Ганецкаго 2-го, близъ застѣнка Жолишки *), вся уничтожена, за исключеніемъ 5 человѣкъ, ускакавшихъ до начала дѣла. Потеря же съ нашей стороны во всѣхъ стычкахъ, бывшихъ въ Ковенской губерніи, заключается въ 1 контуженномъ.

Въ гродненской губерніи, пружанскій военный начальникъ маіоръ фонъ Кремеръ, преслѣдуя постоянно съ 2 сентября шайку Врублевскаго, состоявшую изъ 120 человѣкъ, окончательно ее разсѣялъ; самъ Врублевскій бѣжалъ, а изъ шайки его взято въ плѣнъ 42 человѣка.

Кромѣ того, обращаютъ на себя вниманіе слѣдующіе случаи, сообщаемые журналомъ: 12 сентября капитанъ Шрамъ взялъ въ плѣнъ на мызѣ Полакъ, шавельскаго уѣзда, предводителя шайки Богдановича, который за четыре дня до этого распустилъ свою шайку.

Къ вилькомірскому военному начальнику 24 сентября добровольно явился предводитель шайки Помарнацкій.

Въ кобринскомъ уѣздѣ, близъ м. Дрогичина, 12 мятежниковъ захватили въ д. Гошево двухъ крестьянъ и убили ихъ. Рота, высланная изъ Дрогичина въ погоню за мятежниками, захватила изъ этой шайки 2-хъ человѣкъ.

Въ слонимскомъ и волковискомъ уѣздахъ съ 7 по 14 сентября добровольно явились 46 челов. мятежниковъ.

(Р. Инв. N. 218.)

ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ, по положенію комитета министровъ, въ 26-й день іюля сего года, Высочайше соизволилъ разрѣшить дочери отставнаго подполковника дѣвицѣ Станиславѣ *Рогозинской* переселиться на постоянное жительство въ царство Польское.

(Р. Инв. N. 216.)

— Постановленіями Виленскаго губернскаго правленія, подпоручикъ ЕФИМОВЪ и прапорщикъ САЧКОВЪ, зачислены на службу при губер. правленіи съ назначеніемъ въ распоряженіе виленскаго полицiймейстера.

Въ „Gaz. Pol.“ напечатано слѣдующее объявленіе отъ варшавскаго оберъ-полицiймейстера:

6-го сего октября было публиковано въ „Dzien. Pow.“, что владѣлецъ чугуно-литейнаго завода, Эвансъ и К°, за допущеніе на заводѣ, вопреки правиламъ военнаго положенія, выдѣлки гранатъ, подвергнутъ денежному штрафу въ 15,000 руб. и что, до уплаты этой суммы, заводъ будетъ закрытъ.

Г. исправляющій должность намѣстника Царства, генералъ-адъютантъ графъ Бергъ, принявъ во вниманіе представленіе г. начальника 3-го округа корпуса жандармовъ, генералъ-маіора Трепова, что г. Эвансъ и прочіе совладѣльцы завода, какъ мирные граждане, непринимающіе никакого участія въ настоящихъ событіяхъ, ничего не знали о приготовленіи, въ незначительномъ количествѣ, помянутыхъ гранатъ, и что работники на заводѣ не принимали въ этомъ никакого участія, а также что правило военнаго положенія объ отвѣтственности владѣльцевъ фабрикъ за своихъ работниковъ не было распубликовано,— изволилъ приказать: освободить г. Эванса отъ уплаты опредѣленнаго съ него взысканія 15,000 р. и заводъ открыть. (С. От. N. 237)

ЧАСТЬ НЕОФФИЦІАЛЬНАЯ.

Иностранныя газеты за послѣдніе дни подтверждаютъ, что направленіе Французской прессы должно измѣниться. На другой же день по возвращеніи императора въ Парижъ происходило засѣданіе совѣта министровъ. По отзыву послѣднихъ, во все время отсутствія императора, во Франціи господствовалъ духъ безпокойства, имѣвшій вредное вліяніе на народный трудъ; министры выразили, что подобное тревожное расположеніе умовъ можетъ воспрепятствовать осуществленію предначертаній правительства, равнымъ образомъ, что неумѣстныя выходки газеты „Opinion Nationale“ производятъ пагубное на публику вліяніе. По словамъ корреспондента „Indépendance Belge“ императоръ одобрилъ многія изъ представленныхъ ему замѣчаній, и вслѣдствіе того сдѣлано распоряженіе, чтобы какъ официальныя, такъ и всѣ другія газеты, говорили о событіяхъ въ Россіи и Польшѣ съ умѣренностію и осторожностію.

„Opin. Nationale“ очень недовольна нынѣшнимъ настроеніемъ оппозиціонной прессы, особенно „Constitutionnel“, и говоритъ между прочимъ слѣдующее: „Три державы обращались къ Россіи съ представленіями; Россія отослала ихъ къ своимъ дѣламъ, объявивъ имъ, чтобъ онѣ и не поминали о своихъ ходатайствахъ. Державы согласны между собою, но ничего не дѣлаютъ; онѣ сошлись въ общемъ безсиліи. Согласиться для того, чтобы дѣйствовать, было бы прекрасно; но согласиться для того, чтобы ничего не сдѣлать—это было бы величайшимъ дипломатическимъ фіаско, о какомъ только упоминается въ исторіи.“

Нѣкоторыя французскія газеты продолжаютъ говорить о предложеніи, сдѣланномъ княземъ Чарторижскимъ Парижскому кабинету признать Польшу воюющею стороною; но въ тоже время приводятъ нелѣпость подобнаго требованія. „Мы знаемъ, говоритъ „Nation“, парижскаго делегата національнаго комитета поляковъ; но мы не знаемъ ихъ національнаго комитета. Въ Польшѣ инсуррекція, о центрѣ которой никто не знаетъ, не завладѣла пока ни одною частью страны“ „La Presse“ говоритъ еще сильнѣе. Положимъ, сказано въ

*) Поневѣжскаго уѣзда, въ Зеленскихъ лѣсахъ.

7) Rewizje po lasach oraz najszczegółowsze poszukiwania w okolicach szlacheckich ukończyć do 20 bieżącego października; i

8) O następstwach tak rozbrojenia, jako też poszukiwań w lasach broni i innych wojennych przyrządów, powiatowi wojenni naczelnicy winni są przedstawić naczelnikowi gubernji szczegółowe doniesienia.

Polecając szczególnéj troskliwości waszéj excellencji baczność nad ścisłém wykonaniem wszystkiego powyżéj wyszczególnionego, najpokorniéj proszę jaśnie wielmożnego pana, donieść mnie w swoim czasie o następstwach obecnego rozporządzenia.

Oryginał podpisał: Jenerał piechoty **MURAWJEW.**

Odpowiednie też rozporządzenie wydane zostało i do podwładnéj p. głównemu naczelnikowi kraju augustowskiéj gubernji Królestwa Polskiego.

— Kollegjalny regestrator Antoni B y s z e w s k i, który znajdował się w służbie wojskowéj i leśnik ze szlachty gubernji augustowskiéj Piotr S a w w a, po odbytym nad nimi doraźnym sądzie wojennym podług polowego kodeksu karnego uznani zostali winnymi: Byszewski — znajdowania się w bandzie powstańczéj jako pomocnik dowódcy, oraz formowania dla siebie w marjampolskim powiecie oddzielnéj bandy, przy czém został on wzięty w domu Sawwy razem z przygotowaną przez niego bronią, probując nadto zastrzelić szeregowca, który go ścigał; szlachcic zaś Sawwa—tego, iż pomagając obwinionemu Byszewskiemu przy uformowaniu bandy, ukrywał go w swym domu, przyjął do siebie przygotowaną przez Byszewskiego broń i naznaczył dom swój za punkt zbiorowy dla formującéj się bandy.

Za jakowe przestępstwa Byszewski i Sawwa ulegli karze śmierci: Byszewski przez powieszenie, 30 przeszłego września, w m. Wiłkowyszkach, powiatu marjampolskiego, a Sawwa przez rozstrzelanie 2 bieżącego października w m. Szakach tegoż powiatu.

St. Petersburg, 5 października.

WIADOMOŚĆ TELEGRAFICZNA.

W a r s z a w a 2 października.

30 września oddział wysłany z Łomży rozbił konną bandę Kobylińskiego między wsiami Wieśniewo i Żochy, we wschodniéj części p-tu ostrołęckiego.

Wysłany z Sierocka oddział (1 rota, półszwadronu ułanów i 33 kozaków) pod dowództwem wojskowego starszyny Kuleszowa rozbił 28 września pod Goliminem (na Półn. Z. od Pułtuska) trzy połączone bandy: Orlika, Czarnego i jakiegoś francuza; powstańcy mieli bardzo znaczną stratę; u nas 1 kozak zabity i rannych 4 ułanów.

W a r s z a w a, 4 października.

Oddział pod dowództwem majora Kostromskiego pieszego pułku Domnina, po długiém ściganiu bandy Krysińskiego, zostającéj pod dowództwem francuza Bardeta, doścignął i rozbił ją 24 września w Chotyńskim lesie koło folwarku Przyłęki; u powstańców prócz wielkiéj liczby zabitych i rannych, wiele potonęło w rzece; wzięto w niewolę 98 ludzi i w téj liczbie emigranta Kozyrskiego z ważnemi papieramy; odbito 50 sztucerów i schwytano 11 koni, wiele odzieży i zapasów. Uciekające nieznaczące szczątki, spotkane były przez drugi nasz oddział, który wyszedł na wystrzały z Garwolina.

W oddziale majora Domnina raniony 1 kozak.

(Inw. ross.)

Otrzymany dziś dziennik wojennych działań w Królestwie Polskiém podaje, iż wojska konsystujące w Królestwie i teraz ciągle są w ruchu i czynią poszukiwania, lecz band ostatniemi czasy wcale niespotykano. Czyniąc poszukiwania, wojska wynajdują w rozmaitych miejscach zakopane w ziemi składy broni, zapasów bojowych, umundurowania i t. d. Tak np. w powiecie łomżyńskim, gubernij augustowskiéj, oddział majora Dewela wykrył 16 września koło w. Nowogrodu dwa składy: w jednym 109 strzelb, a w drugim tyleż ładunków bojowych i ładownic; oddział wojskowego starszyny Popowa zabrał w lesie, (w południowo-zachodniéj części łomżyńskiego powiatu w okolicach Czerwonego Boru) obozową kuźnię, 41 strzelb, kilka luf i t. d. przy czém został aresztowany i znajdujący się przy składzie majster.

Prócz tego, ostatni dziennik udziela szczegóły dwóch uprzednich potyczek z powstańcami, wiadomych już z telegramow, jednéj, w gub. płockiéj z 10 września, a drugiéj, w warszawskiéj gubernji z 23 września.

W p ł o c k i é j g u b e r n j i. 6 września posłano z Mławy oddział z dwóch rot, 50 kozaków i 30 objezdczyków, pod dowództwem starszyny wojskowego Dukmasowa dla poszukiwań w lasach mławskich. 9 września 40 kozaków posłani na przedzie oddziału, pod dowództwem uriadnika Dukmasowa, doścignęli między m. Radzanowem i w. Strzygowo konną partję z 60 ludzi; rozbiwszy powstańców, kozacy ścigali ich aż do Raciąża, w téj potyczce zabito kilku powstańców i jeńców wzięto 3.

Ciągnąc dalej poszukiwania na drugi dzień, oddział wojskowego starszyny Dukmasowa wykrył w lasach koło w. Kitek (pow. przasnyskiego) drugą bandę ze 100 ludzi pieszych i 50 konnych; rozbiwszy powstańców, oddział ścigał ich aż do zmroku. Strata powstańców dochodziła do 30 ludzi zabitych i rannych; w naszym oddziale raniono 2 kozaków i 1 szeregowy.

W g u b e r n j i w a r s z a w s k i é j. Wysłany 18 września z Kalisza oddział pod dowództwem jeneralnego sztabu podpułkownika Tarasenkowa (2 roty, 1½ szwadronu huzarów, 2 działa i secina dońskich kozaków) ścigając przez trzy dni od w. Brzezno (12 wiorst na półn. od Złoczowa) konną bandę Słupskiego, przybył 23 września do m. Działoszyna. W téj wsi otrzymano wiadomość, iż banda posuwa się prawie bez noclegów; wówczas podpułkownik Tarasenkow, zostawiwszy piechotę w Białéj, popędził za powstańcami z samą jazdą i dopędził ich za w. Wewiec; banda została rozbita i ścigana przez 10 wiorst aż do Łuszczanowicy. Strata powstańców w zabitych i rannych, bardzo znaczna; jeńców wzięto 4; oprócz tego wojska odebrały 22 koni, 50 sztuk różnéj broni i ze 6 pudów prochu; z naszéj strony raniony 1 kozak.

(Inw. ross.)

Część wojsk wileńskiego okręgu wojennego, jak widać z otrzymanego wczoraj z Wilna dziennika wojennego, posłana została koło 20 przeszłego miesiąca do gubernji augustowskiéj pod dowództwem jenerał-porucznika Bakłanowa dla poszukiwań. 24 września jenerał Bakłanow przybył do Augustowa. Uczyniwszy rozporządzenie dla zajęcia wązkiego przesmyku między granicą pruską i gubernją grodzieńską i zostawiwszy oddziały po miasteczkach na kanale augustowskim, jenerał Bakłanow 26-go września ruszył do północno-wschodniéj części gubernji augustowskiéj. 1 października jenerał Bakłanow telegrafował do Wilna „że jenerał-major książę Barjatyński z rotą strzelecką lejb-gw. Preobrażeńskiego pułku rozbił połączone bandy Ostoja i Gleba, (160 ludzi) w okolicach m. Serej; a oddział jenerał-majora Dubelta, rozbił bandę z 50 ludzi, w okolicach Kalwarji; u nas straty niebyło.“

Z wiadomości nadesłanych do 2 października z innych części wileńskiego okręgu widać: iż największa liczba potyczek z bandami powstańczemi, zresztą bardzo nieznaczącemi, co do liczby, miała miejsce w gubernji kowieńskiéj; w potyczkach, które przy tém miały miejsce, powstańcy prócz zabitych i rannych stracili 8 ludzi jeńców, że jedna z band, mianowicie Pusłowskiego z 50 ludzi, doścignięta i otoczona 25 września przez oddział jenerał-porucznika Ganeckiego 2-go, koło zaścianku Żoliszki *), cała została zniszczona z wyjątkiem 5 ludzi, którzy umknęli przed zaczęciem potyczki. Strata zaś nasza we wszystkich potyczkach, które były w kowieńskiéj gubernji, zawiera się w 1 kontuzjowanym.

W gubernji grodzieńskiéj prużański naczelnik wojenny major von Kremer, ścigając ciągle od 2 września bandę Wróblewskiego składającą się ze 120 ludzi, ostatecznie ją rozpędził; sam Wróblewski uciekł, a z bandy jego wzięto w niewolę 42 ludzi.

Prócz tego zasługują na uwagę następne wypadki podane w dzienniku: 12-go września kapitan Szram wziął w niewolę we dworze Połaki szawelskiego powiatu, dowódcę bandy Bohdanowicza, który przed 4 dniami rozpuścił swą bandę.

Do wiłkomirskiego wojennego naczelnika, 24 września dobrowolnie stawił się naczelnik bandy Pomarnacki.

W powiecie kobryńskim koło m. Drohiczyna, 12 powstańców schwytali we wsi Gorzewo dwóch włościan, których też zabili. Rota posłana z Drohiczyna, w pogoń za powstańcami schwytała z téj bandy 2 ludzi.

W słonimskim i wołkowyskim powiatach od 7 do 14 września dobrowolnie stawiło się 46 powstańców.

(Inw. ross.)

— CESARZ JEGO MOŚĆ, według decyzji komitetu ministrów, 26 lipca bieżącego roku, Najwyżéj raczył dozwolić córce dymissjonowanego podpułkownika Stanisławie Rogozińskiéj przesiedlić się na stałe zamieszkanie do Królestwa Polskiego. (Inw. ross.)

—Przez postanowienia wileńskiego rządu gubernjalnego, podporucznik JEFIMOW i chorąży SACZKOW, zostali zaliczeni do służby przy tymże rządzie, z oddaniem w rozporządzenie wileńskiego policmejstra.

W „Gaz. Pol.“ wydrukowano następującą odezwę warszawskiego ober-policmejstra:

„6-go bieżącego października było ogłoszono w „Dzienniku powszechnym,“ iż właściciel zakładu odlewów żelaznych Ewans i Sp. za dozwolenie na zakładzie wbrew przepisom stanu wojennego odlewania bomb, uległ sztrafowi 15000 rub. i że aż do opłacenia téj summy zakład będzie zamknięty.

P. pełniący obowiązek namiestnika Królestwa, jenerał-adjutant hrabia Berg, zważywszy na przedstawienie p. naczelnika 3-go okręgu korpusu żandarmów, jenerał majora Trepowa, że p. Ewans i inni wspólnicy zakładu, jako spokojni obywatele, nie biorący żadnego udziału w teraźniejszych wypadkach, nic nie wiedzieli o przysposobieniu w nieznaczącéj ilości wspomnionych granatów, i że robotnicy w zakładzie nie brali w tém żadnego udziału, tudzież, iż postanowienie stanu wojennego co do odpowiedzialności właścicieli fabryk za swych robotników nie było ogłoszoném, — raczył rozkazać: oswobodzić p. Ewansa od opłaty nałożonéj na niego kontrybucji 15000 r. sr. i zakład otworzyć. (S. Ojcz.)

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

— Gazety zagraniczne za ostatnie dni dowodzą, że kierunek francuzkiego dziennikarstwa powinien się zmienić. Na drugi dzień zaraz po powrócie cesarza do Paryża, odbyło się posiedzenie rady ministrów. Podług odezwy tych ostatnich, podczas nieobecności cesarza, we Francji panował duch niespokoju, który miał szkodliwy wpływ na pracę narodu; ministrowie utrzymywali, że podobny trwożliwy stan umysłów może przeszkodzić urzeczywistnieniu zamiarów rządu, tudzież, że niewłaściwe odezwy gazety „Opinion Nationale“ szkodliwie oddziaływają na publiczność. Podług słów korrespondenta „Indépendance belge“ cesarz pochwalił wiele z przedstawionych mu uwag i skutkiem tego wydano rozporządzenie, aby tak urzędowe, jako też i inne dzienniki wspominały o wypadkach w Rossji i Polsce z umiarkowaniem i ostróżnością. „Opinion Nationale“ jest bardzo niezadowolona z obecnego usposobienia prassy opozycyjnéj, a szczególnie „Constitutionel“ który między innemi powiada te ważne słowa: „Trzy mocarstwa czyniły Rossji przedstawienia; Rossja odesłała je do ich własnych spraw, zastrzegając, aby one nawet niewspominały o swych staraniach. Mocarstwa zgodziły się między sobą; lecz nic nie robią; zgodziły się one co do wspólnéj swéj niemocy. Zgodzić się dla tego, by działać jest rzeczą bardzo piękną; lecz zgodzić się dla tego, by nic niezrobić, byłoby to największém fiasko dyplomatyczném, o jakiém tylko dzieje wspominają.“

Niektóre dzienniki francuzkie nieprzestają mówić o propozycji, uczynionéj przez księcia Czartoryskiego gabinetowi paryskiemu, przyznania Polski za stronę wojującą, lecz jednocześnie też dowodzą niewłaściwości podobnego wymagania. „My znamy, powiada „Nation“ delegata paryzkiego komitetu narodowego Polaków; lecz nie znamy ich komitetu narodowego. W Polsce powstanie, o którego centrum nikt niewie, nieowładnęło dotąd ani kawałkiem kraju: „La Presse“ powiada jeszcze silniéj. „Przypuśćmy pisze ten organ, że domaganie się Czartoryskiego

*) W powiecie poniewiezkim, w Zielońskich lasach.

этомъ органѣ, требованіе Чарторижскаго увѣнчается успѣхомъ, что выиграютъ отъ того Поляки? „Гибельное воодушевленіе!“ Если Австрія откажется слѣдовать за западными державами, какую пользу принесетъ тогда признаніе? Оно станетъ только насмѣшливой эпитафіей надъ могилою Польши.“

Во французскихъ журналахъ помѣщены слѣдующія извѣстія изъ Нью-Іорка отъ 17 (29) сентября: „Восемь русскихъ военныхъ кораблей стоятъ уже нѣсколько дней въ нью-іоркской гавани, и, какъ слышно, должны остаться тамъ на нѣсколько мѣсяцевъ. Обнаруживается много сочувствія къ русскимъ. Русскій адмиралъ, на обѣдѣ, данномъ въ честь его, въ отелѣ Metropolitan, произнесъ рѣчь, гдѣ выразилъ надежду, что нынѣшнія волненія окончатся безъ войны. Если иноземныя націи будутъ расположены къ миру, то Россія приметъ его на почетныхъ условіяхъ.“ Рѣчь адмирала произвела глубокое впечатлѣніе. 19-го сентября (1-го октября) сдѣланъ русскимъ публичный пріемъ и поднесенъ адресъ. Наканунѣ, офицеры посѣтили форты въ гавани, и на обѣдѣ, данномъ на одномъ изъ пароходовъ, адмиралъ Паульдингъ сказалъ рѣчь, гдѣ выразилъ увѣренность, что если бы Америка была принуждена вести войну съ иноземными державами, то русскіе будутъ за одно съ американцами.

Въ другихъ газетахъ пишутъ: „Въ Нью-Іоркѣ начался недавно цѣлый рядъ демонстрацій въ честь русской эскадры. Демонстраціи эти состояли въ слѣдующемъ. Всѣмъ офицерамъ русской эскадры сдѣланъ былъ самый блистательный пріемъ. Потомъ имъ представили поздравительный адресъ, и огромная толпа народа принимала участіе во всѣхъ манифестаціяхъ, которыя дѣлались въ честь русскихъ. Баталіонъ національной гвардіи сопровождалъ процессію, въ которой ѣхалъ русскій адмиралъ съ альдерменомъ Фроментомъ. На адмиральскомъ кораблѣ данъ былъ американцамъ банкетъ, на которомъ произнесено много рѣчей, выражавшихъ надежду, что, въ случаѣ войны противъ внѣшнихъ враговъ, русскіе будутъ соединены съ американцами самымъ тѣснымъ союзомъ. Одинъ изъ американскихъ ораторовъ сказалъ между прочимъ, что въ данное время, русская эскадра, находящаяся теперь въ Нью-Іоркѣ, могла бы быть употреблена на истребленіе англо-французскаго торговаго флота. Жители Нью-Іорка намѣрены дать блистательный балъ русскимъ офицерамъ. Наконецъ сегодняшнія телеграфическія депеши изъ Нью-Іорка извѣщаютъ, что демонстраціи въ честь русскаго флота продолжаются и что ему сдѣлано приглашеніе посѣтить гавани Бостона и Балтимора.

— La France говоря о возможности отдѣльной войны противъ Россіи, выражается слѣдующимъ образомъ:

„Никто не повѣрилъ бы, что Франція можетъ пуститься на такое отважное предпріятіе изъ одной платонической любви въ Польшѣ. Въ этомъ видѣли бы честолюбіе и дерзость. Даже патріотизмъ ея представлялъ бы порывы и требованія, которыхъ нельзя удержать. Франція не рѣшилась бы истратить миліардъ, проливать кровь свою, принести въ жертву свой кредитъ, свое торговое и промышленное благосостояніе, подвергнуться всѣмъ случайностямъ войны и перейти съ оружіемъ въ рукахъ черезъ рейнскую границу. Нельзя требовать такъ много самоотверженія у великаго народа.“

Представляемъ здѣсь нѣкоторыя извлеченія изъ корреспонденцій въ газ. *Голосъ* (N. 259 и 262) и Бир. Вѣд. (N. 259).

26 сентября, вечеромъ, въ 6 часовъ, въ Варшавѣ, перевезли изъ Европейской гостинницы на Повонское кладбище тѣло убитаго доктора Бертольда Германи. Его еще пока не хоронили, а поставили на кладбищѣ въ покойническій домъ, потому что неизвѣстно, какого онъ вѣроисповѣданія. По паспорту, выданному ему здѣсь въ Варшавѣ отъ прусскаго консула, не видно, какую религію онъ исповѣдывалъ. По телеграфу сдѣлали запросъ въ Штутгартъ. Пока же лютеране приняли его къ себѣ на кладбище.

30-го сентября (*12-го октября*). Вслѣдъ за находкой въ домѣ Грабовскаго сдѣлана еще другая, болѣе важная, въ саду монастыря бернардиновъ, что на краковскомъ предмѣстьи, противъ королевскаго замка. По всѣмъ вѣроятіямъ, надо было полагать, что въ этомъ монастырѣ спрятаны разныя запрещенныя вещи; но по самомъ тщательномъ осмотрѣ собственно монастырскихъ строеній, ничего нигдѣ нельзя было найти. Между тѣмъ, указанія болѣе ясныя заставили сдѣлать ночной обыскъ въ саду. Въ углу сада, подъ навозомъ, дѣйствительно, найденъ былъ большой сундукъ съ типографскими литерами. Находка эта, уличившая отцовъ бернардиновъ въ печатаніи воззваній жонда, дала поводъ къ пересмотру всего сада. Начали его перекапывать въ разныхъ мѣстахъ, и подъ грядами растущей капусты отыскали типографскій станокъ, 72 мундира, 109 паръ панталонъ, 24 формы для литья пуль, 25 стремянъ, 24 удила, 20 фунтовъ пуговицъ съ польскими орлами, 7 фунтовъ свинцу и двѣ штуки гаруснаго басона для нашивокъ на мундирахъ. Гвардіанъ монастыря и генералъ бернардинскаго ордена, прибывшій съ поѣздки въ провинцію, арестованъ пока еще домашнимъ арестомъ. Послѣ такого блестящаго доказательства участія монашескихъ орденовъ въ возмущеніи, неудивительно, что прочіе монастыри въ Варшавѣ лишатся своей капусты, которую надо побезпокоить на ихъ грядахъ. Сверхъ вышеназванныхъ вещей, найдены еще 24 маленькіе кинжальчика, въ видѣ наконечниковъ на стрѣлы. Стрѣлки плоскія и острыя; верхнія и нижнія ихъ грани зазубрены. Давно уже по городу ходили слухи, что революціонные жандармы будутъ рѣзать маленькими кинжалами, которые легко спрятать по ихъ незначительной длинѣ: отъ трехъ до трехъ съ половиною вершковъ. Рана такимъ кинжаломъ должна быть очень опасна, по трудности вынуть изъ тѣла стрѣлообразное лезвее.

— Вчера былъ обыскъ въ театрѣ, огромномъ зданіи, на осмотръ котораго потребно немало времени. Подозрительнаго или важнаго ничего не нашли. Гдѣ-то на чердакѣ найдена одна пуля, да въ гардеробныхъ, между разнымъ хламомъ театральнаго оружія, двѣ пары старыхъ, еще кремневыхъ пистолетовъ. При осмотрѣ одной уборной, въ комодѣ молоденькой балетнички, нашли нѣсколько фотографическихъ карточекъ и картинокъ и между ними портреты Ярошинскаго и пяти убитыхъ въ первую демонстрацію.

Изъ Кіева пишутъ:

Партіи плѣнныхъ мятежниковъ, по прежнему, продолжаютъ препровождать въ кіевскую крѣпость изъ кіевской губерніи. Съ 14 августа по 17 сентября вновь приведено 173 человѣка, въ числѣ которыхъ были дворянка Марья Яновская и двѣ крестьянки. Самая большая партія, состоящая изъ 147 плѣнныхъ повстанцевъ, была приведена изъ г. Заслава, волынской губерніи, 16 сентября, какъ говорятъ, всѣ они уже осуждены въ Житомірѣ.

---

zostanie uwieńczone skutkiem, cóż stąd wygrają Polacy? Zgubna podnieta!“ Jeżeli Austrja niezgodzi się pójść za mocarstwami zachodniemi, jaką korzyść wtędy przyniesie uznanie? Będzie ono tylko szyderczym napisem na grobie Polski.“

We francuzkich dziennikach podają następne wiadomości z New-Yorku z 19 (29) września: „Ośm rossyjskich okrętow wojennych stoją już od kilku dni w porcie newjorkskim, i jak słychać mają tam pozostać przez kilka miesięcy. Wykazuje się wiele współczucia dla Rossjan. Rossyjski admirał na obiedzie danym dla niego w hotelu „Metropolitan“ miał mowę, w któréj wypowiedział nadzieję, że teraźniejsze zaburzenia skończą się bez wojny. Jeśli obce mocarstwa będą z usposobieniem pokojowém, to Rossja przyjmie takowé na warunkach zaszczytnych.“ Mowa admirała zrobiła głębokie wrażenie. 19 września (1 października) zrobiono dla Rossjan publiczne przyjęcie i podano adres. W przeddzień tego oficerowie zwiedzili forty w przystani, i na obiedzie wydanym na jednym ze statków, admirał Paulding miał mowę, w któréj wypowiedział przekonanie, iż jeśliby Ameryka zmuszona była prowadzić wojnę z obcemi państwami, to Rossjanie będą po stronie Amerykanów.

W innych dziennikach piszą: „W New-Yorku rozpoczął się niedawno cały szereg demonstracij na uczczenie eskadry rossyjskiéj. Demonstracje te były następujące. Wszyscy oficerowie eskadry rossyjskiéj byli jak najznakomiciéj przyjmowani. Potém im podano adres pozdrawiający i wielki tłum ludu brał udział w tych wszystkich manifestacjach, które odbywały się na cześć Rossjan. Bataljon gwardji narodowéj towarzyszył processji, w któréj jechał admirał rossyjski z aldermanem Fromentem. Na admiralskim okręcie dany był bankiet dla Amerykanów, na którym miano wiele mów, wyrażających nadzieję, że w razie wojny z wrogiem zewnętrzym, Rossjanie będą w jak najściślejszym związku z Amerykanami. Jeden z mówców amerykańskich powiedział między innemi, że w danym razie, eskadra rossyjska znajdująca się obecnie w New-Yorku, mogłaby służyć dla zniszczenia anglo-francuzkiéj floty handlowéj. Mieszkańcy New-Yorku mają zamiar dać świetny bal dla oficerów rossyjskich. Nareszcie dzisiejsze depesze telegraficzne z New-Yorku zapewniają, że demonstracje na cześć floty rossyjskiéj nieustają i że jéj zrobiono propozycje zwiedzić porty Bostonu i Baltimore.

— „La France“, mówiąc o możności pojedyńczéj wojny przeciwko Rossji, wyraża się w sposób następujący:

„Niktby nie uwierzył temu, ażeby Francja mogła się rzucić na tak śmiałe przedsięwzięcie jedynie z pobudek platoniczném miłości ku Polsce. Widzianoby w tém ambicję i zuchwalstwo. Nawet jéj patryotyzm wystawiałby uniesienia i wymagania, których powstrzymać niemożna. Francja nie odważyłaby się rozproszyć miljard, wylewać krew swoją, złożyć w ofierze swój kredyt, swój dobry byt handlowy i przemysłowy, wystawić się na wszystkie przypadkowości wojny i z bronią w ręku przejść granicę Renu. Nie można żądać tak wielkiego poświęcenia od wielkiego narodu.“

Podajemy tu niektóre urywki z korespondencij w dziennikach G ł o s i Wiadomości Giełdowe:

6-go września wieczorem przewieźli z Hotelu Europejskiego na powązkowski cmentarz zwłoki zabitego doktora Bertoldi - Hermani. Jeszcze go niepochowano, lecz postawiono na cmentarzu w domu zmarłych, gdyż niewiadomo jakiego był wyznania. Podług pasportu wydanego mu w Warszamie od konsula pruskiego, niewidać do jakiego kościoła należał. Zapytano przez telegraf w Sztudgarcie; dotąd luteranie przyjęli go na swój cmentarz.

30 września (12 października) Tuż za odkryciem w domu Grabowskiego, uczyniono jeszcze większe, w ogrodzie Bernardynów na Krakowskiém przedmieściu, naprzeciw zamku królewskiego. Wedle wszelkiego prawdopodobieństwa należało przypuszczać, że w tym klasztorze pochowano różne zabronione rzeczy; lecz po najściślejszém obejrzeniu właściwych klasztornych murów, nic nigdzie nie znaleziono. Tymczasem wskazówki wyraźniejsze zmusiły do nocnéj rewizji w ogrodzie. W kącie ogrodu, pod nawozem rzeczywiście znaleziono wielki kufer z czcionkami typograficznemi. Odkrycie to obwiniające ojców Bernardynów o drukowanie proklamacij rządu dało powód do obejrzenia całego ogrodu. Poczęli takowy przekopywać w różnych miejscach i pod grzędami rosnącéj kapusty znaleźli warstat typograficzny, 72 mundury, 109 par spodni, 24 formy do odlewania kul, 25 strzemion, 24 wędzidła, 20 funtów guzików z polskiemi orłami, 7 funtów ołowiu i dwie sztuki kamelorowego galonu do obszywek na mundurach. Gwardjan klasztoru i jenerał zakonu bernardynów, którzy przybyli z objazdu z prowincji aresztowani zostali dotąd jeszcze w domowym areszcie. Po tak znakomitym dowodzie o uczęstniczeniu zakonów w powstaniu, nic dziwnego, że inne klasztory w Warszawie pozbawione będą swéj kapusty, którą trzeba będzie niepokoić na grzędach. Prócz wyżéj wzmiankowanych przedmiotów znaleziono 24 sztylecików, w guście żeleźców na strzały. Strzałki płaskie i ostre; wierzchnie i dolne ich strony zębiaste. Dawno już chodziły pogłoski po mieście, że żandarmi rewolucyjni poczną rznąć maleńkiemi sztyletami, które łatwo schować dla tego, że są bardzo niewielkie; od trzech do półczwarta cala. Rana od takiego sztyletu powinna być bardzo niebezpieczna, z téj przyczyny, że trudno jest wyjąć z ciała ostrze w guście strzały.

Wczoraj była rewizja w teatrze, ogromnym gmachu, na co potrzeba było niemało czasu. Podejrzanego i ważnego nic tam nie znaleziono. Gdzieś na poddaszu znaleziono jedną kulę i w garderobach, między rozmaitemi rupieciami broni teatralnéj dwie pary pistoletów starych jeszcze ze skałkami. Przy obejrzeniu jednéj garderoby, w komodzie młodziutkiéj baletniczki kilka fotograficznych karteczek i obrazków, między któremi portret Jaroszyńskiego, i pięciu zabitych podczas pierwszéj demonstracji.

Z Kijowa piszą:

— Partje powstańców ujętych w niewolę, przyprowadzają, jak i dawniéj do kijowskiéj twierdzy z kijowskiéj i wołyńskiéj gubernji. Od 14 sierpnia do 17 września nanowo przyprowadzono 173 ludzi, w liczbie których była dworzanka Marja Jankowska i dwie włościanki. Największa partja składająca się ze 147 jeńców, przyprowadzona była z Zasławia, gubernji wołyńskiéj, 16 września, jak mówią, wszyscy oni już zostali osądzeni w Żytomierzu.

Wiadomości Zagraniczne.

Wilno, 7 października.

POGLĄD OGÓLNY.

Pierwsze urzędowe doniesienia o powstaniu hiszpańskiéj połowy wyspy San-Domingo nadeszły do Madrytu. Jeszcze, ani bezpośredni powód do tego wstrząśnienia, ani jego szczegóły nie są wiadome. Czytelnicy K u r j e r a przypomną sobie, że przed kilkunastu miesiącami, hiszpańska połowa, która dnia grudnia 1821 wypowiedziała Ferdynandowi VII posłuszeństwo i połączyła się z częścią francuzką, któréj niepodległość Karol X dnia 17 kwietnia 1825 roku uznał dobrowolnie, oderwała się od rządu w Port-au-Prince i wróciła pod berło Izabelli II.

Umieściliśmy niżéj depesze jeneralnego kapitana wyspy Kuby, obejmujące skąpe szczegóły, z których niepodobna zrozumieć ani przyczyny, ani zamiaru powstania. Doniesienie telegraficzne wysłane z New-Yorku dnia 6 października uwiadamia, że rozruchy dotąd nieustają. Rząd hiszpański postanowił wyprawić 10,000 żołnierzy na wyspę Kubę dla skuteczniejszego i prędszego stłumienia rokoszu. Dzienniki francuzkie, mówiąc o wypadkach w San-Domingo i o spaleniu miasta Sant - Jago de los Caballerros zwracają uwagę, że vice-hrabia de la Guerroniére przypisujący powstanie knowaniom waszyngtońskim zapomina, że wśród obecnych własnych kłopotów, trudno jest pomawiać Stany-Zjednoczone o podobną niesprawiedliwość. Jeżeli obca ręka ten pożar zapaliła, bliżéj wnosić, że część francuzka wyspy trzymająca się zasad republikanckich, niechętném okiem patrzyła na zaprowadzenie monarchji pod swoim bokiem.

Spółcześnie, kiedy część hiszpańska płonęła w powstaniu, prezydent części francuzkiéj otworzył dnia 9 września izby prawodawcze.

Wynurzywszy żal, że musiał przeszły parlament rozwiązać, zapewnia, że najlepsze stosunki panują między rzeczą-pospolitą a państwami zagranicznemi. Gdyby prezydent Jeffrard poczuwał się do winy podżegania poddanych hiszpańskich, musiałby użyć innych wyrazów, i niepominąłby milczeniem tak blizko obchodzącego całą wyspę wypadku. Ale wracając do Europy, dowiadujemy się z ostatnich dzienników o następnych szczegółach: Szwecja niepodpisała traktatu przymierza z Danją, mogłoby to w płynąć na złamanie oporu Fryderyka VII, ale niespodzianie wynurzyły się trudności między Saksonją i Hanowerem, którym sejm związkowy polecił wykonanie przymusowe w księstwach holsztyńskiem i lauenburgskiem.

Sejm rozumiał, że niezadraśnie miłości własnéj żadnego z rządów umocowanych do działania, jeżeli podzieli między niemi władzę. Saksonja miała mieć zaszczyt dowództwa nad połączonemi wojskami obu krajów, Hanowerowi zostawiono prawo mianowania zarządu cywilnego. Ale właśnie w Hanowerze źle pojęto tę uchwałę związkową, albo może poczytano ją za ubliżającą. Krótko mówiąc, Hanower dopomina się o prawo naznaczenia głównodowodzącego, Saksonja obstaje przy uchwale związkowéj 1 października, a prócz tego zastrzega dla siebie pierwszeństwo, bo i liczbą ludności i wyższém krzesłem w kole związkowém przenosi Hanower. Nim ten spór da się ułatwić, wstrzymano w Hanowerze przygotowania wojenne, tak więc znowu p r z y m u s odroczony do nieokreślonego czasu.

W Prusiech pięćdziesięcioletnia rocznica bitwy lipskiéj, w skutek rozkazu królewskiego obchodzoną była zawczoraj w niedzielę uroczystém nabożeństwem we wszystkich kościołach kraju.

W stolicy zaś austrjackiéj, odznaczy ten dzień położenie kamienia węgielnego na pomnik, który cesarz zamierza wznieść dla książęcia Schwarzenberga, główno-dowodzącego w téj pamiętnéj bitwie.

Co do wyborów poselskich na sejm pruski, depesza z dnia 14 października zawiadamia, że król Wilhelm, odpowiadając na złożony sobie adres miasta szląskiego Steingrund, wyrzekł: że nieprzyjazne zachowanie się względem ministrów nieda się pogodzić z wiernością dla osoby królewskiéj.

Na wiadomą notę p. von Bismarck z d. 22 września, w rzeczy reformy związkowéj, gabinet austrjacki chciał wysłać do Berlina odpowiedź zbiorową rządów, które przystąpiły we Frankfurcie do przełożeń cesarza Franciszka Józefa. W tym celu hr. Rechberg, jak widać z jego okolnika, umie-

---

Bob-Rock.

przez

KAROLA SEELSFIELDA.

(Dalszy ciąg ob. N 112).

IV.

Wkrótce półkownik mówił daléj.

Spójrzałem w górę, w około siebie, i postrzegłem, że leżę na brzegu wązkiéj, lecz głębokiéj rzeki. Przy mnie stał mój mustang i jakiś człowiek z założonemi na piersi rękami. W jedném ręku trzymał myśliwską flaszkę. Więcéj nic nie widziałem. Tak byłem słaby, że nie mogłem się podnieść. Piekielny ogień pożerał wnętrzności moje. Odzienie moje było mokre i to mi sprawiało ulgę.

— Gdzie jestem? — spytałem z nadludzkiem wytężeniem.

— Gdzie jesteś nieznajomy? gdzie jesteś? Nad rzeką Jacinto. A że nie jesteś w niéj a nad nią, to sądzę nie z twojéj winy, — nie z twojéj, do stu djabłów! Jesteś nad Jacinto i na suchem miejscu, choć sam nie jesteś suchy.

W dzikim i szyderczym śmiechu tego człowieka, było cóś nadzwyczaj odpychającego i do takiego stopnia wstrętnego, żem poczuł ból w uszach i każde słowo dolatujące do mnie dręczyło mnie okropnie. Gdyby mnie ofiarowano pół świata za jedno uprzejme spójrzenie na tego człowieka, niemógłbym się na to zgodzić: tak mnie przeraził i zniechęcił ten śmiech okropny.

Nie wiem dla czego, ten dziki i przenikliwy śmiech podziałał na mnie tak odpychająco: czy to dla tego, że nerwy moje były nadzwyczaj rozdrażnione, lub też może inna jaka okoliczność, dość że kiedy się ostatnie jego słowa o uszy moje obiły, okropny charakter tego człowieka wyraźnie stanął przed wyobraźnią moją, jak się to nigdy nie zdarzało z charakterami znajomych a nawet przyjacioł moich. Wiedziałem, że on mnie uratował życie, że wyciągnął mnie z wody, do któréj wpadłem przez głowę mustanga, w chwili kiedy ten spragniony rzucił się do rzeki. Wiedziałem, że bez jego pomocy utonąłbym nawet wówczas, gdyby rzeka była nie tak głęboką i że on zapomocą w h i s k y (wódki) wyrwał mię ze śmiertelnego omdlenia. Ale gdyby dziesięć razy nawet ocalił mnie życie i wtedy nawet niebyłbym w stanie przezwyciężyć wstręt, jaki czułem ku niemu. Niemogłem nawet spójrzeć na niego.

— Jak widzę niechciałbyś mnie po raz drugi spotkać?—rzekł on, uśmiechając się złośliwie.

— Nie chciałbym? Cztery doby nie widziałem ludzkiéj twarzy; cztery doby nic nie jadłem i nie piłem.

— Cha, cha, cha! kłamiesz — zawołał śmiejąc się—tylko co piłeś z mojéj flaszki — to jest nie mówię, żeś wypił, ale zawsze musiałeś przełknąć trochę mojéj whisky. Ale skąd jesteś? Wszak to nie twój mustang?

— Pana Nilla—odrzekłem.

—Czyj?—spytał raz jeszcze z badawczem wejrzeniem.

— Pana Nilla.

— Widzę to ze znaków. Ale jakim sposobem dostałeś się od pana Nilla, tu, do Jacinto. Wszak stąd do plantacij pana Nilla mamy dobrych siedmdziesiąt mil. Przyznaj się, czy nie uciekłeś z mustangiem jego?

— Zabłądziłem. Więcéj jak cztery doby nic w ustach niemiałem Nic więcéj nie mogłem powiedzieć. Słabość i wstręt zamknęły mi usta. Sposób w jaki się ten człowiek wyrażał, wykazywał taką zdziczałość, jakiéj nie zdarzało mi się nigdzie widzieć.

— Cztery dni nie miał nic w ustach, na łąkowéj pustyni w Texasie, gdzie na około są wyspy!—zawołał śmiejąc się.— A, widzę, jesteś dżentelmenem, widzę. W owe czasy byłem czemś w tym rodzaiu. Sądziłeś, że nasze łąki texaskie podobne do waszych tam w kolonjach, w Stanach. Cha, cha, cha!.... I nie umiałeś dać sobie rady? czy nie widziałeś pszczół w powietrzu, poziomek w trawie?

— Pszczół? poziomek?—powtórzyłem.

— Tak jest, pszczół kryjących się w duplach; wśród dwudziestu dupli, jeden jest zawsze napełnionym, rozumiesz mię? napełnionym miodem. Nie widziałeś więc pszczół? A może nie wiesz nawet co to za stworzenia? Są one trochę mniejsze od gęsi dzikich lub indyków. A poziomkę znasz? wiesz, że nie rośnie na drzewie?

Mówił ciągle z odrzuconą w tył głową, śmiejąc się i naigrawając.

— Gdybym nawet i widział pszczoły, to jakże mogłem bez siekiery dostać miodu? Wszak zabłądziłem.

— Jakże to zabłądziłeś?

— Mustang mój.... uciekł...

— A rozumiem, rozumiem. Popędziłeś się za nim; bestja uparła się, jak to zwykle bywa—i zapędziła cię. Rozumiem, rozumiem; czegoż chcesz teraz? co będziesz robił?

Człowiek ten mówił jeszcze ciągle z odwróconą głową, jakby się lękał mego wejrzenia.

— Czuję się znużonym, prawie umierającym. Chcę do ludzi, do domu, pod dach.

— Do ludzi? powiedział z szyderczym uśmiechem—do ludzi?—dodał odchodząc na stronę.

Z trudnością mogłem odwrócić głowę, ale ruchy jego przykuły mię na miejscu. Wyciągnął z za pasa długi nóż, na który patrzał, kręcąc go w ręku. Zaledwie teraz mogłem mu się przypatrzyć. Trudno sobie wyobrazić okropniejszą twarz ludzką. Rysy jego były nadzwyczaj dzikie; zalane krwią oczy przewracały się w wklęsłościach jak dwie ogniste kule. Wszystko zdradzało w nim wewnętrzną walkę. Nie mógł i trzech sekund ustać na miejscu, rzucał się ciągle to naprzód, to na bok. Jakiś wewnętrzny niepokój miotał nim. Bezmyślnie, jakby nieprzytomny kręcił nóż w ręku. Zapewne odbywa się w nim walka rozstrzygająca los mój—czy mam żyć, lub umrzeć. Zresztą byłem zupełnie spokojny. W mojém położeniu śmierć wcale nie była straszną. Alboż życie moje nie było w niebezpieczeństwie, alboż nie byłem blizki śmierci? Strony rodzinne, obraz rodziców, siostr, braci, przemknęły raz jeszcze przed oczyma mojemi. Potém mimowoli wejrzenie moje zwróciło się ku Najwyższemu. Modliłem się.

Nieznajomy odszedł daléj. Starałem się, ile mogłem, nie stracić go z oczu.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

szczonego dnia 15 bieżącego miesiąca, we frankfurckiém czasopiśmie Europa, oświadczył: że trzy warunki wstępne podane przez Prusy, zatamowałyby rozwój konstytucji związkowéj. Wzywa więc rządy, aby w tym duchu odpowiadając Prusom, wyraziły nadzieję, że to państwo po dojrzałéj rozwadze przystąpi do rokowań na osnowie uchwały przyjętéj we Frankfurcie, a w ostatku głośno zapowiada, że ta uchwała pozostać niemoże bez praktycznego zastosowania.

We Francji, prócz dekretu zwołującego izby na dzień 5 listopada, zaszły ważne zmiany w świecie dyplomatycznym; baron Gros został odwołany z Londynu, a jego miejsce zajmie książę de la Tour d'Auvergne, dotychczasowy ambasador w Rzymie; przy dworze papieskim umocowany został hr. de Sartiges poseł w Turynie, dokąd wyjedzie jako poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny francuzki baron de Malaret. Ale ważniejsze nad te zmiany jest wiadomość nadesłana z Paryża dnia 14-go października o zgonie pana Billault.

Z Anglji nadeszła wiadomość, że królowa Wiktorja uniknęła wielkiego niebezpieczeństwa; przy wywróceniu się pojazdu, najjaśniejsza pani wyrzuconą zeń została, ale szczęściem skończyło się na lekkiem stłuczeniu. Dnia 12 października zrana, rozstał się w sędziwym wieku ze światem mąż używający najwyższéj powagi w polityce i sądownictwach krajowych, lord Lyndhurst, członek izby wyższéj.

Włochy.

Neapol 30 września. W liście pisanym do Monitora Powszechnego, czytamy co następuje:

Na nieszczęście, nie powiemy nic nowego zwiastując, że zbójectwo na nowo nęka kraj neapolitański; ale oddawna już nie widziano takiego zuchwalstwa, z jakiém popełniony został zamach w Castellamare. Tuż za bramami tego miasta podróżni, którzy śpieszyli na piérwszy pociąg drogi żelaznéj do Neapolu, zostali otoczeni przez drużynę złożoną z 30 do 40 ludzi. Liczba osób napadniętych dochodziła do 120-tu, największą ich część tylko odarto, ale niektórych uprowadzono w góry dla wymękania okupu. To wszystko zabrało zbójcom więcéj niż godzinę czasu; rzecz dziwna, znikąd nie nadeszła pomoc.

Dziennik urzędowy ujrzał się zmuszonym donieść o tém, nie zważając, że podobne zdarzenia są jawną skargą na niedbalstwo władz miejscowych. Naprożno pochlebiano sobie, że hersztowie drużyn dadzą się przekupić i dobrowolnie broń złożą. Przeciwnie, wszędzie biorą oni najsroższy odwet na wojsku, Kalabrje nawet, które zdawały się być uspokojone, cierpią tak jak i ościenne obwody. W obec powszechnego niemal ruchu, środki przedsiębrane przez dowódców wojska, mimo całą swą srogość, niemogą zabespieczyć ludności. W Benewencie jenerał Pallavicini rozkazał uwięzić od razu 200 osób; w Sorrente 123 osób podejrzanych wywieziono pod zarzutem kamorrizmu na wyspy.

Na brzegu Adrjatyku otworzono 34 kilometrów drogi żelaznéj z Pescara do Ortona.

Królewicz Humbert obejmie dowództwo brygady załogi neapolitańskiéj.

— Bolonja 30 września. Znaczne prace mają być wkrótce wykonane w tutejszych warowniach. Wszystkie działobitnie zostaną stosowniéj osadzone; zrozchodowano już w tym celu 600,000 fr. Rząd postanowił silnie uzbroić: Genuę; Spezzia, Liwurnę, Ortebello, Gaetę, Neapol, Tarent, Brindisi i Ankonę; na wyspach zaś: Portoferraio, Cagliari, Messynę i Syrakuzę.

Ankona 1 października. Na przedstawienie ministra wojny, król raczył d. 20 września ułaskawić tych wszystkich, którzy uniknęli zaciągu do wojska przez ucieczkę, lecz późniéj sami stawili się przed władzą. Wczoraj wieczorem przybył z Pescara do Ankony p. Manna, minister rolnictwa i handlu. Dziś zrana zwiedził nowe miasto, które wyrasta jak z ziemi za bramami Calamo i Farina. Minister szczególniéj podziwiał zręczność budowniczego w połączeniu starego miasta z nowém. Następnie zwiedził zbrojownię morską i przyrzekł wyjednać jéj powiększenie, o które kontr-admirał, dowódca portu i oficerowie floty gorąco prosili. Po obejrzeniu wszystkiego co zasługiwało na uwagę, minister odjechał koleją żelazną do Rawenny, dla obejrzenia zakładów należących do jego wydziału.

Medjolan 4 października. Głęboka cisza nastała po ruchu, wrzawie i wzruszeniach przeszło tygodniowych. Ćwiczenia z ogniem, wielki przegląd 50-ciu działobitni artylerji polowéj, bystry i świetny pobyt królewski i znakomity zjazd cudzoziemców znęconych nowością widowiska wojennego zostawiły w umysłach ludu wrażenie najmilsze, w którém duma narodowa bierze tém większy udział, że wszystko co powszechność widziała, pozwala jéj z ufnością patrzyć na przyszłość. Ten rozwój siły zbrojnéj wywarł najlepszy wpływ na korzyść rządu włoskiego. Lud przejął się tém przekonaniem, że należyte urządzenie wojska, gotowość odparcia wszelkiéj napaści, są najlepszą rękojmią niepodległości i znaczenia kraju. Przegląd wojska był nierównie wymowniejszy od wszelkich odezw i obietnic stronnictwa działania; które nietylko ulękło się tego rozwoju sił rzeczywistych, ale widzi się zmuszoném wyznać własną bezsilność.

Odwrótną jednak stroną medalu, jest ogromne brzemię, jakiém ten wzrost siły zbrojnéj obarcza budżet włoski. Już wynurzają się obawy, że rząd niepotrafi długo przy środkach jakie ma w swém rozporządzeniu, podołać wszystkim rozchodom wżmaganym przez uzupełnienie organizacji wojska lądowego, floty, wszystkich gałęzi służby, robót publicznych, obok znacznych rozchodów na stłumienie zbójectwa w prowincjach neapolitańskich, gdzie potrzeba utrzymać więcéj niż 100 tysięcy żołnierzy na stopie wojennéj, nic już nie mówiąc o konieczności rozdawania znacznego wsparcia rodzinom zubożonym przez zbójców. Miljony po miljonach płyną z Turynu do Neapolu, a stan rzeczy bynajmniéj nie zdaje się polepszać.

Zapowiedziany jest wyjazd królewicza Humberta do Sycylji i Neapolu w przyszłym tygodniu. Nie wróci on przez całą zimę do Medjolanu, gdzie zostawia po sobie najmilsze wspomnienia. Zapewniają, że następca tronu nie bez żalu opuści miasto, w którém pobyt był dla niego tak miłym i gdzie otaczała go pełna uszanowania przychylność.

Francja.

Według listów z Madagaskaru, królowa ma być w pewny sposób trzymaną pod strażą przez ministrów swoich, w pałacu, ministrowie zaś są ślepem narzędziem misjonarza anglikańskiego Ellis.

Dowódca fregaty francuzkiéj, Dupré, czekał w Tamatawe odpowiedzi na swoje ultimatum, że zaś zażądał posiłków z wyspy La Réunion, rozumiano, że dwa okręta miały wkrótce połączyć się z Hermioną i że dopiéro po ich nadpłynieniu rozpoczną się stanowcze działania.

— Wezbranie Rodanu, które zaczęło się dnia 22 września, poczyniło ogromne szkody. Dzięki ustaniu dżdżów, d. 28-go wody opadać zaczęły. Wkrótce zapewne obliczone będą straty, ale dziś przewidzieć już można, że są ogromne.

Paryż 29 września. Dziennik Presse wydawany przez pana Emila de Girardin, otrzymał następne ostrzeżenie:

Minister prezydujący w radzie stanu, zarządzający tymczasowo wydziałem spraw wewnętrznych.

Zapatrzywszy się na N. dziennika Presse z d. 29 września 1863-go, obejmujący artykuł podpisany przez Emila de Girardin, zaczynający się od słów: „Jest to powod a kończący się słowami: „Skromna i lękliwa;" i

Zważywszy, że autor tego artykułu przedstawia kierunek spraw zagranicznych, jako niepokojący kraj i narażający kredyt publiczny; że w ten sposób bardzo ciężko wypacza politykę rządową;

Zapatrzywszy się na art. 32-gi organicznego dekretu o prassie z d. 17-go lutego 1852 r.

Stanowi:

Art. I. Dziennik Presse otrzymuje piérwsze ostrzeżenie w osobie pana Bony, zawiadowcy rzeczonego dziennika, oraz w osobie pana Emila de Girardin, który ten artykuł podpisał.

Art. II. Prefekt policji, mający ogólną dyrekcję bezpieczeństwa pospolitego, dopilnuje spełnienia niniejszego wyroku.

Paryż 29 września 1863-go.

Rouher.

— „Monitor powszechny" umieścił następny list pisany z Mexico d. 26 sierpnia:

Położenie Meksyku coraz się polepsza. Ze wszystkich stron ludność poddaje się rządowi tymczasowemu z takim zapałem, że trudno jest utrzymać porządną listę nadsyłanych oświadczeń. Mieszkańcy ważnych okolic Misteca i Huasteca, powstały za nowym porządkiem rzeczy; w niedostatku strzelb, uzbroiwszy się widłami, kijami i procami, rzuciły się bez litości na drużyny niby republikanckie, ale nękające kraj po zbójecku. Ścigane zewsząd albo zmarniały, albo musiały się popoddawać.

Pozapadały mnogie pronuncjamienta na rzecz cesarstwa w Stanie Chiapas, wielkie też postępy widać w tymże kierunku w Oajaca, Stanie, skąd rodem jest Juarez.

W części wewnętrznéj kraju, gdzie Juarez i szczątki stronnictwa demagogicznego przez zgrozę rządzą, niemogą porozumieć się między sobą. W Morella i na różnych miejscowościach Michaacanu, wielu hersztów już się między sobą pobiło. W San Luiz, gdzie cała ludność pragnie nowego porządku rzeczy, oboz Juareza zdaje się być ogniskiem niezgód i bezrządu. Wojsko Juareza zmarniało tam do kilkuset ludzi, część jego nawet strzelb niema, a dla przeżycia musi odzierać spokojnych mieszkańców.

Zapewniają, że wszyscy ministrowie Juareza poskładali swoje urzędy, wyjąwszy ministra skarbu Nunez. Doblado mianowany został ministrem spraw zagranicznych i wewnętrznych, sprawiedliwości i tak zwanego fomento, czyli robot publicznych. Uraga miał otrzymać ministerstwo wojny i główne dowództwo wojska. Dodają, że Doblado i Uraga dla tego tylko weszli do rzeczonego gabinetu, aby łatwiéj obalić Juareza, który ze swojéj strony szuka zręczności pozbycia się tych dwóch ludzi, oddawna przez siebie nienawidzianych, a których mimowolnie cierpi.

Doblado zdaje się urządzać w swoim Stanie mamidło oporu. Według jednych, jedynym jego celem jest zapewnić najdogodniejsze warunki, pod któremi chce przystąpić do rządu tymczasowego; podług drugich, postanowił kraj opuścić i przenieść się do Stanów Zjednoczonych, wszystkie zaś wojenne pozory posługują tylko do osłonienia tajemnych przygotowań ucieczki.

„Monitor powszechny" otrzymał inny list z Mexico z d. 28 sierpnia:

Przyzwolenia na nowy porządek rzeczy codzień gromadniéj nadchodzą. Wszyscy ludzie porządni w kraju śpieszą z podpisywaniem adresów do rządu tymczasowego. Przybyli już po kolei do stolicy jeneralowie Barzega i Moreno, p. de Sandoval podsekretarz stanu w ministerstwie wojny za Juareza, oraz kilkuset wyższych oficerów. Toż samo zdarza się i po prowincjach; dnia 20 sierpnia trzystu żołnierzy z oddziału Cuellara, dowodzonych przez Rodrigueza, Carillo i Prieto poddało się władzy wojskowéj w Puebla.

To miasto dzięki inżynjerom odzyskuje dawniejszą swą powierzchowność. Już barrykady i dorywcze warownie prawie zupełnie znikły, ulice są uprzątnione, wielką liczbę domów poczęto odbudowywać. Połączone wojska francuzkie i meksykańskie, czuwają nad spokojnością okolic; bliskość żołnierzy francuzkich podnosi odwagę uzbrojonéj straży miejskiéj, która przywykła już stawić dzielny opór złoczyńcom i Guerillerosom. Indjanie wielu ich chwytają i karzą śmiercią.

— Tymczasem dziennik Indépendance belge otrzymał list z Paryża z d. 30 września, w którym donoszą: że stan Meksyku nie jest tak zadawalający jak go Monitor przedstawia. Mówią o niezgodzie między rządem tymczasowym a marszałkiem Forey; utrzymują nawet, że junta czyniła trudności w znajdowaniu się d. 15 sierpnia na nabożeństwie; bo niechciano zachować dla niéj pierwszego miejsca.

Wiele osób, a między innemi p. Lemasson, spółpracownik Dziennika francuzkiego, został wygnany do Martyniki.

Marszałek Forey opuści Meksyk dopiero w pierwszéj połowie października na okręcie Entreprenante.

Deputacja meksykańska cały dzień przebyła w Monachjum, gdzie miała zaszczyt przedstawiać się królowi bawarskiemu. Niezdrowie jenerała Woll, jednego z członków deputacji bardzo podeszłego wieku, dało powód do téj zwłoki w podróży. Osobą, z grona deputacji, zdającą się posiadać największy wpływ na sprawy meksykańskie, jest bez zaprzeczenia ojciec Miranda, jezuita. Cała deputacja po otrzymaném posłuchaniu u cesarza w Compiègne, opuści Francję d. 15 października. Wiadomo, że w razie przyjęcia korony meksykańskiéj, arcy-książe Maksymiljan zabierze z sobą krewnego swojego, brata wielkiego książęcia toskańskiego, który w razie bezdzietności zostałby jego następcą.

Zewsząd dochodzą zgodne wieści, że cesarz Napoleon ledwie 8 października przybędzie do Compiegne; przypisują to zachwianemu zdrowiu cesarza, który bardzo cierpiał w Biarritz; wpadł w omdlenie, tak że ledwie można go było dotrzeźwić się po całéj godzinie nieprzytomności. Zresztą, sądzą że cesarz jest już prawie zupełnie zdrowym.

Znowu podawano dziś za rzecz pewną, że posiedzenia ciała prawodawczego otworzą się dopiero 4 listopada. Wywod skarbowy pana Foulda wyjdzie dopiéro na dni kilka przed tym dniem, chociaż już teraz znajduje się w druku.

Liczne dzienniki nie przestają przypisywać politycznego celu podróży książęcia Napoleona do Anglji; ale te uporczywe domysły nie opierają się na niczém dowodném.

Ostrzeżenie udzielone dziennikowi Presse, miało być uczynione na wyraźne wymaganie pana Drouyn de Lhuys, którego głównie oburzyły wyrazy: że przy takim jak dziś kierunku polityki, kraj lada dzień będzie musiał włożyć bagnety na strzelby, sprzedać renty i zakopać swe złoto.

Nadeszła wiadomość o śmierci arcy-biskupa awinjońskiego, który na ostatnim synodzie, z powodu kanonizacji męczenników japońskich, odznaczył się swoim ultramontanizmem.

Ludność paryzka zdaje się być dziś nadzwyczaj zajętą podróżą powietrzną pana Nadar, który d. 4 października ma z pola Marsowego wylecieć balonem. Według ogłoszeń porozlepianych na rogach ulic, podróż dla ochotników kosztować ma po 1,000 franków; ale jéj trwanie nie zostało oznaczone.

Paryż, 4 października. Książę Napoleon przybył dziś zrana do Paryża w powrócie z podróży do Anglji. Ta wycieczka, która dała powód do tylu domysłów, miała jedynie na celu obejrzenie kilku zakładów rolniczych, jak widać z dzienników angielskich; bo książę z kolei zwiedził majętności książęcia de Bedford Woburn-Abbey i głośne fermy książęcia Alberta w Windsor.

Dziennik France uwiadamia, że stan zdrowia p. Billault był d. 4 października tak zadawalający, iż jest nadzieja, że wkrótce minister stanu wróci do zwykłych swoich zatrudnień. Było to silne cierpienie reumatyczne, które nigdy niemiało nic zatrważającego; p. Billault przeszłą noc miał bardzo spokojną i gorączka zupełnie ustąpiła. Przesadzone wieści o chorobie ten tylko miały skutek, że pokazało się jak powszechne współczucie wzbudzają osobiste przymioty duszy i wielkie zdolności tego męża.

— Monitor Powszechny 3-go października uwiadamia:

Wczoraj nn. państwo około godz. 4 po południu wyjechali z Biarritz do miasta hiszpańskiego Saint-Sébastien, gdzie przyjęci byli przez jeneralnego kapitana, przez gubernatora cywilnego i jeneralnego deputata prowincji. Cesarstwo ich mość znajdowali się na nowych ćwiczeniach wprowadzonych w sposobie próby w piechocie hiszpańskiéj. Marszałek Concha mówił o nich z Napoleonem III w Saint-Cloud i wyraził pragnienie, aby naj. pan ocenił je z naocznego widzenia. Jakoż rzeczone obróty, pod dowództwem jenerała Ulibarry. wykonano z największą dokładnością i znakomitą wprawą. Cesarz oświadczył jenerałom i oficerom, że zręczność wojska sprawiła mu największą przyjemność. Przed wyjazdem z Saint-Sébastien, cesarstwo na pokładzie okrętu Orzeł dali obiad, na który wezwani byli główni urzędnicy prowincji.

Zrana o godzinie 6-éj, cesarz był przy odpłynieniu n. małżonki, która trzymając się brzegów hiszpańskich wróci do Francji przez morze Śródziemne, cesarz zaś lądem przybył do Biarritz około god. 10-éj zrana.

Na stolicę awinjońską, osieroconą przez śmierć księdza Debeley, naznaczony został ksiądz biskup roszelski.

Anglja.

Londyn, 30 września. Rada Lordamajora i Aldermanów, zebrała się dzisiaj w Guildhall dla wyboru na rok następny piérwszego urzędnika miasta. Wybor padł na Aldermana Wiljama Lawrence, cieślę. Po włożeniu na nowego dostojnika łańcucha złotego i wszystkich oznak jego urzędu, podziękował on towarzyszom za uczyniony mu zaszczyt i na tém zakończyło się posiedzenie rady.

Londyn, 1 października. Dziennik Times pisze co następuje:

Ogłaszamy w dzisiejszym naszym numerze wyjątek z Inwalida ruskiego, opowiadający niedawne przybycie młodego króla Hellenow do Petersburga, gdzie i dwór i naród, rossyjski, przyjęły go tak serdecznie, jak gdyby był kandydatem własnego ich wyboru. Przyznać należy, że Rossja zjednała sobie wielkie pochwały za postępowanie swoje w sprawie greckiéj.

Dziennik Times radzi młodemu królowi, aby zajął się sprawami wewnętrznemi i po uroczystościach koronacji zaprzągł się do ciężkiéj pracy, jakiéj wymaga dźwignienie skarbowości greckiéj, pracy niezbędnéj, chociaż nie bardzo ponętnéj.

Tegoż dnia, 1 października, dziennik Morning Post zastanawia się znowu dosyć obszernie nad jednym ze szczegółów dotkniętych przez hrabiego Russell, w mowie wyrzeczonéj w Blairgowrie. Wiadomo, że sekretarz stanu spraw zagranicznych, mówiąc o neutralności Anglji względem Ameryki, oświadczył, że rząd nie pozwoli statkom wojennym budowanym teraz w Liverpool wypłynąć z portów, gdyż mogą być użytemi w zamiarach nieprzyjacielskich i że minister dodał, w obawie zapewne, że istniejące prawa nie upoważniają rządu do zakazu wyjścia na morze tych statków, iż gabinet w danym razie zażąda od parlamentu władzy potrzebnéj, aby Anglja mogła zachować ścisłą neutralność.

Morning Post zapytuje, czy przypuszczając, że rząd istotnie ma zamiar proszenia parlamentu, aby podczas toczącéj się wojny zmienił obowiązujące dziś prawa w duchu przychylnym dla jednéj tylko ze stron wojujących, postąpi zgodnie z zasadami ściśléj neutralności? Organ lorda Palmerstona wynurza inną uwagę nastręczoną mu przez zachowanie się Francji w zatardze amerykańskiéj; a mianowicie, że jest rzeczą niezawodną, iż rząd francuzki nie zmieni praw swoich dla przypodobania się gabinetowi washingtońskiemu. Owoż, czy Anglja, która aż dotąd zgodnie działała z Francją, ma przyjąć odrębną i właściwą sobie politykę? Dziennik Morning Post czyni postrzeżenie, że trudno jest w obec słów lorda Russell odpowiedzieć na to pytanie; lecz sądzi być rzeczą niezawodną, że jakiekolwiek były by zamiary rządu angielskiego, chwila źle jest wybraną do przyjęcia polityki, która, prócz tego, że miała by wszystkie pozory stronności, przychylała by się widocznie i jedynie na korzyść silniejszéj z dwóch stron wojujących.

— Tenże dziennik Morning Post uwiadamia, że p. Mason, poseł Stanów amerykańsko-południowych, opuścił d. 30 września Londyn i udał się do Paryża. P. Macpherlane zatrzymał się jeszcze na dni kilka dla ułatwienia spraw drobniejszych.

— Bliższe szczegóły depeszy otrzymanych z Bombay i z Kalkutty, są następujące;

Od granic kabulskich, posiadłości angielskie w Indjach zostały najechane. Wojsko, co tego dokonało, składa się z rozmaitych pierwiastków, z poddanych Emira i szczątków byłego powstania, między któremi znajduje się pewna liczba Sipajów, dawniéj żołnierzy angielskich. Wysłano wojska przeciw najezdnikom.

Zdaje się, że w wielu krajach indyjskich panuje silne wzburzenie, mówią bowiem, że rząd zgromadzi 12,000 zbrojnych w Lahore, w grudniu. Spółcześnie wezwano wielu książąt indyjskich, aby przybyli do tego miasta dla widzenia się z wielkorządcą. Nakoniec imię Nana Sahiba, z powodu tych poruszeń, znowu rozlega się po Indji z dodatkiem, że człowiek niedawno uwięziony nie jest wcale buntowniczym rajahem, którego rząd angielski rozumiał już mieć w swojem ręku.

Powtórzyliśmy raz jeszcze powyższe wiadomości, i to dosłównie, tak jak Monitor Powszechny umieścił je dnia 3 października, dodając, że wprost go doszły z Indji. Ta okoliczność nadaje wiele prawdopodobieństwa tym doniesieniom.

— P. James Buchanan, dawniéj pełnomocny minister i poseł nadzwyczajny Stanów Zjednoczonych przy dworze angielskim, a późniéj prezydent rzeczy-pospolitéj, przybył przed kilku dniami do Londynu.

Austrja.

Wiedeń, 1 października. Piérwszy oddział komissji skarbowéj izby poselskiéj austrjackiéj roztrząsał przed kilku dniami budżet marynarki i po bardzo żwawych rozprawach postanowił:

Pierwszy oddział doradza oszczędność w budżecie marynarki 2,675,000 złr., ta uchwała zupełnie zastosowana do stanu skarbowości cesarstwa, nie przyniesie żadnego uszczerbku w rozwoju floty austrjackiéj.

— Wysłano do Hermansztadu reskrypt królewski, przekładający sejmowi siedmiogrodzkiemu wybór 26 delegowanych do izby rady cesarstwa.

Wątpliwa jest rzecz przecież, czy sejm siedmiogrodzki zechce wybrać delegowanych, ponieważ większość rumańska coraz bardziéj zbliża się do zwolenników udzielności.

— Don Gutierrez de Estrada, naczelnik deputacji meksykańskiéj, był wczoraj przyjęty przez hrabiego Rechberg. Nie było to przyjęcie urzędowe, ale raczéj proste odwiedziny.

Osoby składające deputację zapisały się według zwyczaju u ministrów dworu cesarskiego i spraw zagranicznych; nie nastając przecież na przyjęcie przez tych dostojników.

— „Wieczorna Poczta" umieszcza list cesarza Franciszka-Józefa, pisany do gubernatora Tyrolu przed wyjazdem z Inspruka:

„Serdeczne przyjęcie, jakiego dziś doznałem z powodu 500 letniéj rocznicy połączenia Tyrolu z Austrją, było dla mnie nowym dowodem niezłomnego przywiązania i wierności Tyrolczyków oraz mieszkańców Vorarlbergu dla mnie i mojego domu; nie zatrze się ono nigdy w mojéj pamięci.

„Poruczam wam wynurzyć moję żywą wdzięczność całemu ludowi, oraz miastu Inspruku, członkom ogólnéj komissji krajowéj strzelniczéj i członkom komitetu centralnego, urządzicielom obchodu, za szczególną umiejętność w jego odbyciu."

Franciszek Józef m.p.

„Inspruk 29 września 1863 roku."

— Czytamy w tymże dzienniku, że cesarz, odpowiadając wielkiemu mistrzowi strzelnictwa, rzekł:

„Przepędzając dzień dzisiejszy w ukochanym moim Tyrolu, zaspokoiłem potrzebę serca. Święcimy dzisiaj pamiątkę pięciowiekowéj wierności, wierności dochowanéj w szczęśliwych i smutnych czasach. Przy Boskiéj pomocy, Tyrolczycy wytrwają jeszcze wiele wieków w wierności dla swego cesarza, jak i cesarz pozostanie ściśle i wiernie przywiązanym do swoich Tyrolczyków."

Przy obiedzie cesarz wniósł przezdrowie Tyrolu przez 500 lat niezachwianie wiernego.

Wiedeń, 3 października. Korrespondencja powszechna czyni następne uwagi nad mową wyrzeczoną przy otwarciu sejmu duńskiego, a mianowicie nad notą d. 3 września rozesłaną przez pana Hall prezesa rady ministrów:

Wówczas, kiedy mowa otwarcia sejmu duńskiego wyraziła, że wykonanie przymusowe związkowe, wymierzone przeciw królowi duńskiemu, tylko jako przeciw książęciu Holsztyńskiemu i członkowi Związku niemieckiego, jest zamachem na niepodległość Danji; okolnik 3 września udzielony sejmowi duńskiemu naucza nas: że walka nietylko rozstrzygnie o doli Danji, ale o najświętszych dobrach całéj Północy. Nie pojmujemy, jaki stosunek te święte dobra mają z wykonaniem przymusowem, których jedynym celem jest zniewolenie króla-książęcia, aby spełnił przyjęte przezeń przed 11-tu laty zobowiązania względem Związku niemieckiego. Nie idzie tu wcale, ani o napaść na Danję, ani o nadwerężenie całości granic monarchji duńskiéj, przez oderwanie od niéj choćby najmniejszéj cząstki krajów niemieckich związkowych, zjednoczonych z królestwem; było by więc dalekiem od wszelkiéj prawdy utrzymywać, że Związek niemiecki zamyśla o pokrzywdzeniu świętych dóbr całéj Północy.

Wiedeń 3 października. Gazeta urzędowa oznajmuje, że cesarz potwierdził dnia 17 września 1863 r. postanowienie rządu, w moc którego ma odtąd być zaprowadzony w Berlinie jeneralny konsulat cesarsko-królewski, wszakże niepłatny ze skarbu austrjackiego. Konsulem mianowany został bankier Maurycy Karo, ze służącem mu prawem pobierania prawidłowych konsularnych dochodów.

Dziennik wiedeński Prassa uwiadamia, że cesarsko-królewski ambassador przy dworze francuzkim, książe Metternich, przybędzie wkrótce z dóbr swoich w Czechach do Wiednia, dla narad z hrabią Rechberg i otrzymania odeń dalszych instrukcij, przed powrótem do Paryża.

Prusy.

— Berlin, 28 września.

Dziś o godz. 11 zgromadzenie kupieckie weszło w posiadanie nowéj giełdy berlińskiéj. Dziedziniec ozdobiono kwiatami i chorągwiami; król przybył o godzinie 11 w towarzystwie królewicza-następcy, książąt Karola i Alberta pruskich, książęcia Augusta würtenbergskiego, ministrów i innych wysokich dostojników. Starsi izby kupieckiéj przyjęli króla i książąt i przeprowadzili aż pod wystawę giełdową, gdzie prezes komissji budowniczéj powitał krótkiemi słowami króla i wprowadził do wielkiéj sali. Dźwięki muzyki zabrzmiały na cześć naj. gości a radca tajny handlowy p. Baudouin następnie przemówił:

„N. panie, racz przyjąć wyraz pełnéj uszanowania wdzięczności naszéj za obecność w. kr. mości na tym obchodzie. Dziękujemy równie ich kr. wysokościom, mężom stanu, wysokim urzędnikom i władzom miejskim za to, iż tu przybyli, widząc w tém nowy dowód ich życzliwości dla nas. Szczerze dziękujemy wszytkim rzemieślnikom, rękodzielnikom, przedsiębiercom i wyrobnikom, którzy najgorliwiéj przyłożyli się do ukończenia tego pięknego pomnika. W imieniu zgromadzenia kupieckiego, przyjmuję Giełdę, niech Bóg Wszechmogący ma ją w swojéj opiece."

Król donośnym głosem odpowiedział:

„Uznaję się za szczęśliwego, że mogłem być obecnym przy położeniu piérwszego kamienia i teraz przy otwarciu tej budowy. Jest ona dowodem, że zgoda panująca w zgromadzeniu kupieckiém berlińskiém umiała utworzyć to arcydzieło, godne Prus i godne stolicy. Handel jest sprężyną pokoju i wszystkiego co stanowi bogactwo i zamożność. Oby to bogactwo ciągle zasilało ojczyznę i stolicę; taką jest modlitwa moja każdego poranku i każdego wieczora. Ocalenie tego dobra jest celem króla, rządu i ludu. Spodziewam się, że okoliczności dozwolą temu wielkiemu dziełu, którego podziwiamy dziś zewnętrzne kształty, z każdym dniem nabywać coraz donioślejszego rozwoju. Moje pochwały i zupełna wdzięczność należą tym wszystkim, którzy zagaili i kierowali budową; jest to pomnik godny stolicy. Raz jeszcze przyjmijcie moje najszczersze życzenia."

Król, po obejrzeniu całéj budowy i wysłuchaniu wykonanego przez śpiewaków katedralnych hymnu „Błogo ci w zwycięzkim wieńcu" (Heil dir im Siegeskranz), odjechał — p. Conrad, radca handlowy, oznajmił, że n. królowa pani przysłała następną depeszę:

„Żałuję, że niemogę być obecną przy otwarciu waszego, tak wykończonego dzieła, którego cel tak żywo obchodzi stolicę i ojczyznę. Najlepszemi życzeniami biorę udział w tym pięknym obchodzie."

W odpowiedzi na tę depeszę, wykrzyknięto trzykrotne hurra na cześć królowéj.

Następca tronu z dostojną małżonką i dziećmi wyjeżdża dziś prosto do Szkocji.

Berlin, 1 października. „Ukaziciel rządowy" umieścił okolnik ministra spraw wewnętrznych do naczelnych prezesów w przedmiocie wyborów:

„Blisko przyszłe wybory dają mi powód udzielenia rozkazu królewskiego do ministrów d. 7 kwietnia.

„Król rzekł w tym rozkazie: „że niepodobna mu zapoznawać, iż wielu urzędników związało się z oppozycją przeciw n. panu i że zamiast wspierania z całéj mocy jego rządu, wysilają się na stawienie mu trudności.

„Naj. pan dodaje: „Dobro ojczyzny gwałtownie wymaga, aby dążności tak sprzeczne obowiązkom urzędników królewskich poskramiane były wszelkiemi prawnemi środkami, jakie zarząd posiada i aby jedność widoków między wszystkiemi organami rządowemi była przywrócona przez użycie najsprężystszych środków.“

„Ministrowie musieli wyznać przed sobą, że uwagi n. pana są aż nader uzasadnione; musiało i własne doświadczenie pańskie niejednokrotnie je potwierdzić. Ale nie dosyć jest poznać chorobę, trzeba z nią dzielnie i skutecznie walczyć.

„Za pierwszem postrzeżeniem oziębłości urzędników w uznaniu ich obowiązków względem swego króla i pana należy niezwłócznie zwrócić ich uwagę na ważność wykonanéj przysięgi. Jeśliby jacy urzędnicy, niepomni na swą powinność, posunęli się aż do otwartego przeciwdziałania dążnościom rządu przedstawującego wolę królewską, w takim razie dla złamania ich oporu, należy uciec się do wszystkich środków wskazanych przez ustawy przeciw urzędnikom, którzy przez postępowanie swoje okazują się niegodnymi szacunku, poważania i ufności, przywiązanych do ich posad.

„Jako najwyższy administracyjny urzędnik w swoim obwodzie, masz pan sposobność dowiedzenia się i czuwania nad knowaniami takich urzędników administracyjnych. Odpowiedzialność pańska za ich nienaganne postępowanie w służbie tém jest większą, że znajdujesz się pan bliżéj odemnie i łatwiéj możesz ocenić stan rzeczy. Z jednéj więc strony powinienem mieć ufność, że nic ważnego w tym duchu nie uniknie uwagi pańskiéj, z drugiéj, że i pan i rząd prowincjonalny natychmiast i najskuteczniéj, w obrębach swej władzy złe przetniecie; albo gdybyś pan sądził, że lekarstwo ze stolicy zasiągnięte być musi, wnet zawiadomić mię o tém powinieneś.

„Szczególną uwagę zwrócić należy na urzędników, których postępowanie ze stanowiska jakie zajmują, może wywierać wpływ tak na ich podwładnych, jako też na powszechność, z którą są w ciągłym stosunku. Wiadomo wam, panie prezesie, jaka doniosłość polityczna przywiązana jest do pańskiéj posady. Skuteczne działanie żadnego kollegjum rządowego nie może istnieć, jeżeli jego prezydent różni się w mniemaniach politycznych z mniemaniami rządu, jeżeli opiera się czynnie lub biernie jego rozporządzeniom, zamiast zapewnienia im skutecznego wykonania, zamiast działania z własnéj pobudki w duchu rządowym, we wszystkich kierunkach i wszędzie, gdziekolwiek nadarzy się sposobność. Toż samo rozumieć należy i o radcach ziemskich. Rząd nie może pozwolić, aby radca ziemski używał przeciw niemu swojego wpływu i aby postępowaniem swojem wprowadzał w błąd powszechność w zrozumieniu prawdziwéj myśli królewskiéj i rządowéj. Niepodobna też cierpieć, aby sekretarze powiatowi, zapominając obowiązków swoich jako urzędnicy królewscy, objawiali i starali się rozkrzewiać w codziennych stosunkach swoich z ludnością, uczucia nieprzyjazne rządowi.

„Przytaczam tylko przykłady. Polegam na panu w ocenieniu najwyższéj doniosłości, jaką ma obudzenie w kołach administracyjnych sumienia, w rzeczy zaciągniętych obowiązków przy wejściu do służby królewskiéj; ocenisz pan także ważność potrzeby, aby rząd niemógł już mieć najmniejszéj wątpliwości co do zaufania, na jakie zasługują urzędnicy, a mianowicie pewnych wydziałów, do których bliżéj się to ściąga. Bo inaczéj wynurzyłaby się walka, jeśli w razie, w którym rząd liczy i liczyć powinien na poświęcenie i zupełne spółdziałanie swoich organów, urzędnicy zachowali by się biernie i tym sposobem dopomagali przeciwnikom rządu do odniesienia nad nim zwycięztwa.

„Ktokolwiek przysiągł „być uległym, wiernym i posłusznym królowi, panu swemu najmiłościwszemu“, nie jest wolnym od téj przysięgi ani jak wyborca, ani jak wybrany; a kiedy n. pan wyraźnie wskazuje drogę konstytucyjną po któréj ciż urzędnicy iść za nim powinni, wówczas wszyscy są obowiązani do posłuszeństwa; ci zaś, których łaska królewska powołała z pobudek szczególnego zaufania do urzędów pewnéj doniosłości politycznéj, powinni nadto potężnie wspierać rząd królewski.

„Przypuszczam, że pan działać i sam będziesz w tym duchu. Nie pozwól, aby istniała w umysłach urzędników pańskiego obwodu żadna wątpliwość o tém, czego na blisko przyszłych wyborach rząd królewski oczekuje i wymaga po nich; równie jak i co do zachowania się, jakie przystoi wiernym urzędnikom królewskim.

„Chodzi w téj chwili o zadania zbyt wysokiéj doniosłości; sprzeczności wynurzyły się zbyt jawnie i ocięnie, aby rząd mógł wyrzec się prawa, jakie posiada nad swymi urzędnikami i kierować się względami, do których w innych okolicznościach mógłby się przychylać. Jeśliby rząd pozwolił gospodarzyć przeciwnikom we własnym swoim obozie, zdradzał by sprawę, któréj wziął obronę z zupełném przekonaniem i wszelką spokojnością sumienia.

Berlin 24 września 1863 roku.

Minister spraw wewnętrznych

Hr. von Eulenburg.“

— Piszą do Dziennika frankfurckiego:

Minister oświecenia uwiadomił naczelnych prezesów, że podzielając myśl hrabiego Eulenburg, porucza największą baczność nad zachowaniem się nauczycieli podczas wyborów. Zważając na to, że w Prusiech niema ani jednéj gminy bez szkółki i nauczyciela; że na ludność wiejską nauczyciele wywierają najczęściéj wpływ stanowczy, przyznać należy, że to rozporządzenie ministra narodowego oświecenia może być środkiem bardzo skutecznym.

Berlin, 2 października. Czas wyborów jest teraz stanowczo wiadomy, a mianowicie: dzień 20 października na wybory pierwotne, a dzień 28 na ostateczne.

DEPESZE TELEGRAFICZNE.

BERLIN, wtorek 13 października wieczorem. Ukaziciel rządowy ogłasza rozkaz królewski, aby dzień 18 października, jako pięćdziesięcioletnia rocznica bitwy lipskiéj, święcono uroczystém nabożeństwem po wszystkich kościołach w całém państwie.

PARYŻ, środa 14 października. Monitor powszechny ogłasza następne mianowania w wydziale dyplomatycznym:

Książe de la Tour d' Auvergne-Lauraguais, mianowany jest ambasadorem w Londynie;

Hrabia de Sartiges, ambasadorem w Rzymie, baron de Malaret posłem nadzwyczajnym i ministrem pełnomocnym w Turynie.

Margrabia de Ferrieres Levayer na podobnąż posadę w Brukselli;

Hrabia de Reiset, w Hanowerze;

Hrabia d' Astorg w Darmsztadzie.

Monitor powszechny ogłasza list cesarski do barona Gros, w którym najjaśniejszy pan dziękuje mu za poświęcenie, jakiego dał dowód, odkładając chwilę wyjścia z czynnéj służby i przyjmując posadę ambassadora francuzkiego w Londynie.

Cesarz uwiadamia barona Gros, że okoliczności pozwoliły już na uwolnienie go od tego urzędu.

Monitor powszechny donosi o śmierci pana Billault, która jak mówi: jest niezmierną stratą dla Francji.

Na San-Domingo rozruchy nie ustają.

Sant-Jago de los Caballeros zostało spalone.

Dzienniki południowe zaprzeczają wieści, według któréj jenerał Rosencranz ma być odcięty. Oba wojska wzmacniają stanowiska swoje pod Chattanooga.

Jenerał Rosencranz otrzymał znaczne posiłki i podemknął się na całéj swojéj ścianie bliżéj pod Chattanooga.

Straż jego odwodowa musiała stoczyć wiele utarczek. Oderwańcy usiłują przeciąć związek między Nashville i Chattanooga.

BERLIN, środa 14 października wieczorem. Gazeta krzyżowa oznajmuje, że posiędzenie rady ministrów dziś odbyte, z powodu którego król nagle wrócił do stolicy, musiało mieć na celu sprawy zagraniczne.

BERLIN, środa 14 października wieczorem. Północno niemiecka gazeta oznajmuje, że król odpowiadając na adres gminy w Steingrund na Szląsku, rzekł: że gmina powinna wybierać posłów gotowych pomagać ministrom w dokonaniu prac, jakie król na nich włożył. Król miał dodać, że wystąpienie przeciw rządowi, może jednak pogodzić się (nicht unvereinbar) z wiernością ku osobie królewskiéj. Najjaśniejszy pan nadewszystko zalecał ministrom co najprędzéj ustalić skład wojska. Co skoro raz nastąpi, dodał król,—pokoj na nowo zapanuje w kraju i dozwoli ziścić zamiary królewskie względem szczęśliwego rozwoju prawodawstwa na polu konstytucyjném.

WIEDEŃ, środa 14 października wieczorem. Na dzisiejszém posiedzeniu izby panów, taż izba na wniosek swego prezesa, trzykrotnym okrzykiem uwielbiła cesarza za to, że podniósł przedmiot reformy niemieckiéj.

Izba panów przyjęła projekt do prawa dopuszczający izraelitów do spełnienia obowiązku notarjuszów.

FRANKFURT, czwartek 15 października wieczorem. Dziennik Europa ogłasza tekst okolnika hr. Rechberg w odpowiedź na okolną notę pana von Bismarck z dnia 22 września, tyczącą się reformy konstytucji związkowéj.

Hrabia Rechberg oświadcza, że trzy warunki wstępne położone przez Prusy, które według niego tamują rozwój konstytucji związkowéj, są sprzeczne z samą zasadą związku. Wykazuje nadto, że ogólne roszczenia podniesione przez Prusy, przedstawiono w nieokreślonéj i niezupełnéj formie.

Hrabia Rechberg mówi, że potrzebna i przedmiot wyczerpująca odpowiedź, mogłaby być uczynioną w sposób najwłaściwszy przez jednobrzmienne noty, przez rządy do których to należy. Rzeczone noty powinnyby wynurzyć nadzieję, że Prusy przychylą się do rokowań na osnowie przełożeń wytoczonych we Frankfurcie.

Nakoniec minister austrjacki wyraża, że jest niepodobieństwem, aby te przełożenia pozostały bez praktyczne go skutku.

TRIEST, czwartek 15 października. Donoszą z Konstantynopola. 9 października, że Osman-Pasza udaje się do Odessy dla powitania Najjaśniejszego Cesarza rossyjskiego.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— ARYTMETYKA DZIADKA. Dowiadujemy się o będącym już prawie na ukończeniu, a przedsięwziętym przez jednego z młodych literatów przekładzie wyżéj rzeczonego dziełka, stanowiącego jedną z pereł, zwanéj powszechnie „Bibljoteki Edukacyjnéj.“ (Bibliothéque d'education et de recréation, à l'usage de l'enfance et de la jeunesse), wydawanéj nakładem J. Hetzel w Paryżu, do któréj współpracownictwa nie odmówiły najznakomitsze imiona w literaturze francuzkiéj, i o któréj rzetelnych przymiotach podawaliśmy bliższą wiadomość pod rubryką: Przeglądu naukowego. Użyteczności podobnéj pracy zdaje się, że nie ma potrzeby dowodzić, zwłaszcza przy dość dotkliwym u nas braku ksiąg wyłącznie młodemu wiekowi poświęconych; niesłychane wzięcie, jakiego doznają w Paryżu i całéj Francji utwory „Bibljoteki edukacyjnéj“ każą się spodziewać, że przyswojone naszemu językowi potrafią także zyskać należne uznanie; przedsięwzięty w krótkim czasie przekład drugiego już utworu jednego i tego samego autora, p. Jana Macé, (piérwszym jest: „Historja kęsa chleba“ którą wydają pp. Gebethner i Wolff), będącego zarazem redaktorem „Bibljoteki,“ dowodzą dobrego zwrotu wydawniczéj u nas działalności. Wydanie „Arytmetyki“ przedsiębierze jak słyszeliśmy jeden z mniéj rozgłośnych, ale wytrawnych mimo to bibljopolów, rozpoczynając tym sposobem szereg najpotrzebniejszych popularnych publikacij. (G. P.)

— PORTRET DEOTYMY. — Posiadamy kilkanaście litografowanych i fotografowanych wizerunków utalentowanéj naszéj poetki—dotychczas jednak żaden z nich w zupełności nas niezadowolił. Jedne wpadały w ckliwy idealizm, drugie nie odbijały ducha, który ożywia te rysy. Trudność tę pokonała fotografja wykonana w bardzo szczęśliwéj chwili, a wykonana sumiennie w wielkim formacie, u p. Mieczkowskiego. Układ postaci naturalny, wyborne oddanie koronkowéj draperji okrycia, mianowicie zaś twarz przemawiająca duchem i niezwykłością, słuszne dla tego dzieła fotograficznego ściągają pochwały. (G. W.)

— CYGANIE. Piszą z Krakowa pod 26-ym września: Na Błoniu obozują od kilku dni dzicy synowie pust węgierskich,—Cyganie. Nie są to jednak zwykli wałęsający się po wsiach i miasteczkach włóczęgi, żyjący z żebraniny lub kradzieży, lecz wędrowni robotnicy kotlarskiego rzemiosła. Pięknéj postawy, silnie zbudowani, rysów wyrazistych i przenikliwych oczu, cyganie ci noszą się jedni z węgierska, drudzy z banacka w spódnicach. Przewodnik ich z wielką laską srebrem okutą, jak marszałek sejmowy lub odźwierny pańskiego domu, panuje nad całą gromadą i reprezentuje ją zewnątrz. Ciekawych tłumy śpieszą przyglądać się koczowniczemu życiu cyganów, a wielu daje sobie wróżyć; bo jeżeli cyganie są kotlarzami, to cyganki wróżkami z rzemiosła; podobno więcéj one tu zarabiają niż mężczyźni. (G. W.)

— Piszą z POZNANIA pod d. 25 września, że z powodu tysiącletniéj pamiątki zaprowadzenia wiary chrześcijańskiéj, odprawiać się będzie w tamtejszym kościele świętego Wojciecha, okazałe missyjne nabożeństwo, w dniach 13, 14 i 15 października. Nabożeństwo to odpowie, jak się spodziewać należy, swojemu celowi, gdyż prawie wszyscy tutejsi duchowni zobowiązali się pomagać w opowiadaniu słowa Bożego i słuchaniu spowiedzi. (G. W.)

PRZEGLĄD WSZECHSTRONNY.

Przed dwudziestą jeszcze laty podjętą została ważna pod względem hygjenicznym kwestja o szkodliwym wpływie obić papierowych i pomalowanych arszenowemi farbami. Pierwszy Gmelin, uczony niemiecki, zwrócił uwagę publiczności w 1843 roku na ten ważny szczegół, wyświecając w sposób jasny i przystępny, całą szkodliwość pięknéj zielono-majowéj barwy, któréj używają do ozdoby tylu domowych sprzętów, a która bardzo często zjadliwą bywa trucizną.

Na poparcie swego twierdzenia następne przywodził fakta, które się mu udało zebrać w ciągu swéj lekarskiéj praktyki:

Pewien stangret, nazwiskiem Unholz przez trzy lata sypiał ze swą małżonką w pokoju, którego obicie pomalowane było schweinfurcką zielenią. W jesieni 1839 r. dała się czuć w pokoju dziwnie nieprzyjemna woń, a Unholz codzień się przebudzał z silnym bolem głowy, przy duszności i suchości gardła. We dnie przypadłości te niknęły. Żona Unholza również się uskarżała na gwałtowny kaszel. Zdrowie ich jednak się polepszyło, równo ze zmianą mieszkania.

P. Faut w Masbachu już miał zamiar podjąć posadzkę swego pokoju, mniemając, że odkryje przyczynę przykréj woni, którą składał na obecność myszy pod podłogą; tymczasem, wpadł w jego ręce artykuł Gmelina o obiciach, po którego przeczytaniu zmienił obicia a przykra woń zupełnie usuniętą została.

Doktor Basedow następujące przytacza wypadki:

Ojciec pewnéj rodziny często się uskarżał na perjodyczny ból gardła, piersi, suchy kaszel i ogólną słabość; opadał z ciała bez widocznéj przyczyny, a w maju 1843 r. gdy zaczął pluć krwią i uczuł paralityczną niemoc nóg, legł obłożnie. Podobnychże przypadłości doświadczała jego żona i dwoje małych uzieci. Lecz po przerobieniu mieszkania, w którém sypialny pokój był obity zielonym papierem, zdrowie całéj rodziny się poprawiło, wyjąwszy tylko rzadkie nerwowe ataki.

Niechcąc męczyć czytelnika przytaczaniem zupełnie podobnych faktów, które ten lekarz podaje, przejdźmy do Anglji i posłuchajmy doktora Hinds, o tymże mówiącego przedmiocie. W 1849 r., powiada ten lekarz, kazałem okleić swój gabinet pięknym zielonym papierem. We dwa lub we trzy dni przeniosłem się do tego pokoju i zacząłem czytać przy świetle gazowego płomyka. Nieupłynęło półtory godziny, gdym uczuł mdłość, ciężkość i usposobienie do wymiotów. Przyłączyły się do tego tak silne boleści, żem musiał zaniechać pracy. To samo miało miejsce zawsze, ilekroć siedziałem w tym pokoju przy zamkniętych drzwiach i świetle gazowém. Wówczas obudziło się we mnie podejrzenie względem nowych obić, które rozebrawszy przez analizę chemiczną, przekonałem się, iż zawierają w sobie znaczną ilość arszeniku.

Podobnych przykładów, aż nadto udowadniających szkodliwość obić malowanych zielono, znajdujemy mnóstwo u Wilehead'a, Zoekauera, Trappa i innych. Taki stan rzeczy niemógł trwać długo. Jakoż Berlin wysadził naprzód komissję dla zbadania szkodliwych dla zdrowia obić, w któréj sprawozdaniu czytamy co następuje:

„Naprzód: Jadowita farba działa szkodliwie w tych mianowicie przypadkach, gdy nie dość szczelnie się trzyma na powierzchni obić, t. j. jeżeli na obicia nie jest dostatecznie farba naklejona lub, jak to ma miejsce w niektórych gatunkach, nie są pokryte lakierem, albo też, niezależnie od jakości obić, jeśli są one naklejone na wilgotnéj ścianie, w takim bowiem razie, obicia te wilgotnieją, to znowu wysychają od działania słonecznego lub ogrzania, przy czém farba odstaje i osypuje się.

„Należy więc uważać, żeby obicia dobrze były pokryte farbą, pokryte lakierem i naklejone na suchéj ścianie; potrzeba się też wystrzegać, by jadowitych obić nie naklejać na takie ściany, które lubo jeszcze nie wyschły, albo też ulegają przejściom od ciepła do wilgoci, w takich przynajmniéj razach obicia powinny być częściéj zmieniane. Potrzeba też i na to zwracać uwagę, czyli się nie zmieniła barwa obić, czy, przy czyszczeniu tych ostatnich, nieoddzielają się cząstki zielone za potarciem palca lub płóciennego płatka.

„2) Malowanie pokojów jadowitemi mineralnemi farbami, nie tak jest szkodliwém, jeżeli się malują ściany suche; przeciwnie, wilgotne powinny być koniecznie malowane nieszkodliwemi farbami. Dobrze też, przed wymalowaniem oczyścić ściany i domięszać do wapna nie nazbyt rozrzadzone mleko krowie, albo po wymalowaniu ściany pokrywać ją jakąkolwiek massą, podległą związkom chemicznym.

„3) Najszkodliwiéj działają podobne obicia i barwy w sypialniach, kędy się znaczną część czasu przepędza i gdzie wyziewy ludzkie podtrzymują wilgoć powietrza a podczas nocy osiadają na ścianach. Równąż ostróżność zachować potrzeba i w pokojach przeznaczonych do pracy.

„Wszystko to należy podać do wiadomości fabrykantów i handlarzów obić tudzież kolorowych papierów, jak niemniéj tapicerów i malarzów.

„Wymienione powyżéj zaradcze środki jednakowéj są doniosłości dla wszystkich, chcących przyozdobić swoje pokoje bez szkodliwego wpływu na zdrowie, ile, że niebezpieczne oddziaływanie rzeczonych przedmiotów, dając się zrazu uczuć tylko zwolna i nieznacznie, nagle może przyjąć charakter zagrażający życiu i zdrowiu.

„Zdarza się częstokroć, że oderwane od ścian stare obicia palą się w piecu. Jeźli powietrze niema tu dobrego przeciągu, to osoby znajdujące się w takim pokoju wielce mogą być narażone. P. Chevalier w artykule swoim o obiciach wiele podobnych wypadków przytacza.“ (D. n.)

KORESPONDENCJA KURJERA WILEŃSKIEGO.

Paryż, 6-go października.

(Dalszy ciąg. Ob. N. 113).

Fabrykant ma niezaprzeczone zasługi i prawo do nagrody, za kierunek nadany zakładowi, za to, iż wkłada kapitały, gromadzi dobrych robotników, wybiera dobry materjał, obstalowuje nadobne wzory, czém oczyszcza smak powszechny i propaguje za granicą wyrób krajowy. Ale koniec końców, fabrykant jest tylko zawiadowcą, a na dziele, którego stworzyć niezdolny, podpisać się nie może.

Na wystawie, o któréj mowa, znać, że Francja usilnie pracuje teraz nad podniesieniem swojego poziomu artystycznego. Po wszystkich prawie miastach prowincjonalnych pozakładano szkoły artystyczne, bogato uposażone, gdzie młodzież z samych klassycznych wzorów starożytnych natchnienie czerpie, nic nie naśladując niewolniczo. Tak szkoły z Tuluzy, Clermont, Macon i inne, nadesłały rysunki, sztychy i litografje uczniów swoich. Zawieszono niemi całe ściany ki ku sal pierwszego piętra, niektóre rokują niepospolite zdolności.

Podobne szkoły miejskie paryzkie, gdzie wykonywają wzory i rysunki klejnotów, szalów, mebli, desenie na materje jedwabne i bawełniane, zgromadziły także na wystawie swoje płody, dowodzące wielkiéj użyteczności praktycznéj. Nie znalazłbyś na świecie całym tak gustownych wzorów: ludzie, co je robią, są duszą paryzkiego smaku, niezaprzeczenie najwyborniejszego.

Nadsyłki artystycznych szkół paryzkich i departamentalnych zdobią ściany sześciu sal górnych. W czworobocznym salonie rozłożono osobliwości starożytne, malatury i rysunki, za wzór służące przemysłowym kunstmistrzom. Są tu także prace malarzy, rzeźbiarzy i ornamencistów, konkurujących o nagrodę ofarowaną przez Towarzystwo artystów przemysłowych.

Ta część wystawy jest najmniéj kompletną: fabrykanci nie lubią wystawiać zamówionych wzorów. Najwięcéj w tym dziale uderzały desenie na koronki i szale, w których rysowaniu Francuzi celują.

Fotografje na emalji i porcelanie Lafon'a de Camarsac, wynalazek ciekawy, dający nikłemu odbiciu względną wieczność, zasługują na baczną uwagę.

Jestto może jedno z najlepszych zastosowań fotografji, bo ułatwia i udoskonala trudną, a tak we Francji rozpowszechnioną operację malowania na porcelanie.

Sztycharz paryzki Pequègnot wystawił nowe próbki swojego dzieła „Ornements, Vases et Décorations,“ którego już ósmy tom wydaje. Dzieło to możnaby nazwać kwiatem kunsztu greckiego: jestto niewyczerpane źródło pomysłów dla rysowników artystycznych, oraz nieoceniony nabytek dla szkół artystycznych, gromadzi bowiem wszystkie najpiękniejsze płody genjuszu starożytnego, którego śladów trzeba było szukać mozolnie, w dwudziestu rozmaitych woluminach.

Uczeń Delarocha, malarz Bonnommé, zjawia się jako illustrator przemysłu: obrazy ludzkiéj pracy są jego ideałem. Galerją swoją nazwał „Histoire Pittoresque de la Minéralurgie et de la Métallurgie“—dwie nazwy nowe, których dziwne brzmienie, rzeczy czysto tegoczesne oznacza: węgiel, żelazo lane i kute, ruda żelazna —to bohatérowie pana Bonnommé. Na wnętrza min, hut, i kuźnie patrzy on jak Corot na krajobrazy: mniéj o oddanie szczegółów dba jak o udzielenie ogólnego wrażenia, gwaru, ruchu i atmosfery gorącéj; wyciąga z tego poezję odrębną, przestrach i zadumanie, które wynosi każden przychodzień z podziemnych kuźni tegoczesnych wulkanów. Widok kopalni i kuźnic Creusot'a, zdjęty z urwiska sąsiedniéj góry, do bardzo znakomitych aquarelli policzyć można: nie podobna lepiéj oddać kruszcowatéj ziemi, zadymionéj zieleni i tego smutku, co obarcza wszystko pod wiecznie zakopconem niebem.

W dolnéj nawie wszechbogactwo przemysłu jaśnieje: wzrok olśniony biega od kraśnych jedwabiów do porcelan barwnych, od kobierców kwiecistych, wstążek tęczowych, koronek misternych, słonecznych bronzów, kwiatów sztucznych—do marmurów, klejnotów, kryształów i szalów wspaniałych, z których tu obicia porobiono, niby w zaczarowanéj królewny pałacu. Wszystko tu wykończone, dociągnięte do najzupełniejszéj karności kształtu i barwy, każden przedmiot jest arcydziełem w swoim rodzaju. Bogactwo zdumiewające; gust czarujący, chociaż nie oryginalny. Muzeum Campana dało hasło do naśladownictwa starożytnych sprzętów i klejnotów; dzieła sztuki nadsyłane z dalekich wypraw francuzkich, z Chin, Japonji, Kochinchiny i Meksyku służyły za wzory wszelakiemu kunsztowi paryzkiemu tego roku. Naśladowanie to wszelako tak znakomicie upiększa modele, że nań narzekać nie podobna. Pomysł wschodni w palcach Paryżanina dobiega takiéj doskonałości, że trudno tym palcom odmówić cudownego daru robienia czegoś, z niczego—a najzawziętszy krytyk ukléknąć musi przed takiem wykonaniem czyjegoś pomysłu.

Jednocześnie odbyła się wystawa dzieł uczniów akademickich i nadsyłek rzymskich w Szkole Sztuk Pięknych. Bibljny przedmiot obrany tego roku przez akademików na konkurs malarski, był nader wdzięczny: „Józef dający się poznać braciom“ otwierał szerokie pole malarzowi i poecie. Józef w egipskim pałacu, w towarzystwie jedénastu osób w tradycyjnych szatach; Józef odbierający uścisk brata Benjamina—to przedmiot trudny i bogaty, mogący przynęcić największego artystę. Zbyteczna mówić, że uczniowie szkoły sztuk pięknych, nie pojęli go jak należy. Na dziewięciu, pięciu atoli otrzymało nagrody.

Do konkursu rzeźbiarskiego zadano przedmiot z Wirgiljusza. Sto razy już przedstawiani rozmaicie „Nisus i Euryales“ zimne dwie figury z wiersza wystrugane, nader smutne dawały pojęcie o rzeźbiarskim genjuszu francuzkiéj młodzi. Z najlepszą chęcią, żadnego Michała-Anioła dla potomności upatrzeć nie było można pomiędzy twórcami dziesięciu Nisus'ow mrących.

Zadanie architektoniczne najlepiéj wykonane zostało. Zadano: „Schody główne do Tuilleryjskiego pałacu, pomnikowych rozmiarów, wspaniałéj ornamentacji, ozdobione dziełami sztuki i najbogatszym wyłożone marmurem.“

Architekci, mając taki program przed sobą, prześcigali się w zbytkowności wszelakiéj. W tym kierunku konkurs architektoniczny co rok rośnie. Za parę lat djamentowe bruki, perłowe świeczniki, płaskorzeźby z malachitu lub lapis-lazuli, okażą się niezbędne. Tymczasem, jeden z konkurentów, pan Brune, zadowolnił najwybredniejszych stronników przepychu, gromadząc na swoich schodach wszelakie skarby sztuki dekoracyjnéj. Plan nadaje się dobrze do tuileryjskiego pałacu. Jeżeli wykonanie nie odkryje jakich słabych stron pod tym splendorem, Paryż z pomocą budżetu, mieć będzie jedne wspaniałe szkody więcéj.

Przedmiot dla sztycharzy był „Bachus pojący Panterę“. Pierwszą nagrodę otrzymał pan Chaplain, którego utwor okazuje talent nie pośledni.

Nadsyłki pensjonarzy z Rzymu, są nieliczne i bardzo nędzne. Jedyny obraz na tę nazwę zasługujący, pędzla Sellier'a, przedstawia ustęp biblijny „Lewitę z Ephraim.“ Inne wyglądają jak rysunki na popis wypracowane w pensjonacie panien.

Girard nadesłał dwa krajobrazy, za które raczéj naturze niż malarzowi wdzięczność należy. Są to dwa widoki Kampanji Rzymskiéj: „Wąwóz Ronciglione“ i widok zdjęty z „Wzgórza Sabinek.“ Dla przypodobania się szkole i nieubliżenia obowiązkowi malowania pejzaży klasycznych lub historycznych, artysta postawił w jednym, dwie osobki nagie z lirą w ręku—na drugim zapalił stos ofiarny.

(Dokoń. nastąpi.)

ROZMAITOŚCI.

— Kobiéta-majtek. Na bremeńskiéj stacji kolei żelaznéj aresztowano niedawno porządnie ubranego młodzieńca, który ściągnął na siebie podejrzenie policji jakąś dziwną lękliwością. Ponieważ nie miał żadnego świadectwa, odesłano go do ratusza. Tutaj w mniemanym młodzieńcu poznano młodą dziewczynę, któréj się tak chciało przejrzeć po bożym świecie, że umyśliła nająć się za majtka w bremeńskim porcie. Natychmiast telegrafowano o tém do miejsca urodzenia téj miłośnicy podróży, w Tubingen—i pokazało się, że jest córką znakomitéj rodziny. Przez ostróżność zachowała w tłomoku swe niewieście suknie, tudzież (zapewne na wieczną pamiątkę) swój piękny warkocz. Musiała nieboga wrócić na łono rodziny i może na zawsze, wyrzec się swoich marzeń morskich.

—International, dziennik wychodzący w Londynie, opisuje popełnioną w Uxbridge, w dzień jasny, kradzieży. Cukiernik Nash był z rodziną swoją w kościele. W czasie jego nieobecności przyjechało po drodze z Londynu trzech młodych przyzwoitych ludzi konno. Zatrzymali się przed cukiernią. Jeden z nich wyjął klucz i otworzył drzwi. Udając, że się kłaniają mniemanéj osobie, weszli wszyscy do domu. Po upływie pół godziny widziano ich wychodzących stamtąd. Znowu żegnali się i kłaniali komuś niewidzialnemu. Za powrótem do domu, cukiernik postrzegł, że mu skradziono naczynia srebrne i pieniądze z biurka. Zginęło w ogóle na sto funtów szterlingów. Najcharakterystyczniejszym rysem jest to, że w tym właśnie czasie i przed tym domem przechadzał się ciągle policjant. Widział on jak wchodzili trzéj młodzi ludzie, widział ich wychodzących, na myśl mu jednak nie przyszło, ażeby ci dżentelmemi popełnili kradzież.

— W Dreznie umarł pewien 56-letni człowiek, który chorował lat 20, a to w skutek doznanego smutku. Pewnego razu bawił się ten nieszczęśliwy człowiek z synem swoim, jedynem dziecięciem na murze nadbrzeżnym. W tém dziecię spadło i roztrzaskało sobie głowę. Biedny ojciec zaczął krzyczeć rozpaczliwie, lecz wkrótce ogarnął go twardy sen. Sądzono że ten sen go pokrzepi, lecz przekonano się, że to jest paroksyzm kataleptyczny. Piérwszy ten napad snu trwał trzy miesiące; co wieczór i co ranek, wlewano mu do ust kilka łyżeczek rosołu. Chory leżał bezwładny i wyprężony, jakby bez życia. Oddychał tak słabo i z cicha, że ledwie można było dosłyszeć. Kiedy się obudził, zapomniał zupełnie o wypadku, którzy go w ten stan pogrążył i nigdy nie wspominał o synu swoim. Potém biedak czuwał przez trzy miesiące. To jest tak długo jak spał. Powtarzało się to, jakeśmy już mówili, przez lat 20. Chory był nadzwyczaj mizerny. Rozum jego ucierpiał też na tém. Szczęściem, że był dość bogatym, gdyż inaczéj nie mógłby na siebie zapracować. Jedyną rozrywką, któréj używał, była przechadzka i domino. W czasie tym, broda i włosy jego nie rosły. Zdawało się, że żyć przestał. Umarł jednak nie we śnie, lecz w końcu miesiąca czuwania tknęła go apopleksja.

—Niedawno zastrzelił się w jednym z hotelów w Paryżu były konsul w Nicei p. Aladenis. Nieszczęśliwy ten brał czynny udział w bulońskich wypadkach; trzymał stronę Ludwika Napoleona, pomagał mu też w wyprawie strasburskiéj w r. 1836, wraz z oficerami: Laiti, Penqua, Challeres, Gros i Petri; w przeddzień ekspedycji pólk, w którym Aladenis służył, wysłany był w inne miejsce. Godnem jest uwagi, że z wyżéj wymienionych osób, jeden Laiti, otrzymał tytuł senatora; pomimo prześladowań, których wszyscy doznali w czasie panowania Ludwika Filipa za wyprawę strasburską, rząd cesarski zapomniał o nich zupełnie. Aladenis, po wyprawie bulońskiéj wraz z księciem siedział w więzieniu Ham. Kiedy szczęście uśmiechnęło się do Ludwika Napoleona, Aladenis naznaczony był konsulem w Nicei, lecz wkrótce zapomniano o nim zupełnie. Żył w najokropniejszéj nędzy, i właśnie to było powodem samobójstwa; zostawił kilkoro dzieci, bez sposobu do życia.

— Dzienniki angielskie, z oburzeniem i najwyższą naganą mówią o paleniu cygar, modzie, któréj wszystkie ledi z arystokratycznego kółka najściśléj się pilnują. Salony tych pięknych córek Albjonu, pełne są tego duszącego dymu, który szkodzi na oczy, na zęby i na płeć nawet— a najwięcéj na zdrowie i cerę. Anglicy obawiają się o piękność swych ledi.....

— Piszą z Chamounix do Courrier des Alpes: Niedawno znaleziono na ostatniéj pochyłości cypla lodowatego góry Buet ciało ludzkie, które tam przeleżało lat 19. Rysy tak dobrze się przechowały, jakby ten nieszczęśliwy dziś utonął. Przed 19 laty pewien człowiek udał się w pielgrzymkę na górę Grand Saint-Bernard. Żona pozostała w domu. Oboje mieszkali na wierzchołku góry Buet. Człowiek ten nie wrócił więcéj do domu. Wszyscy sądzili, że dobrowolnie musiał opuścić kraj i osiedlił się za granicą. Żona jego była jeszcze młodą. Nie mając świadectw o zejściu męża, musiała odmówić kilku partjom, które się nadarzały. Wypadek ten tak był ciemny, i okryty tajemnicą jak wiele rzeczy na świecie. Ale przed kilku tygodniami młody pasterz przeskakując z jednéj spadzistości lodowatéj na drugą, postrzegł w jednéj wklęsłości, ciało ludzkie, spoczywające w téj przezroczystéj trumnie. Przypomniano zaraz o pielgrzymie z góry świętego Bernarda, który się spóźnił o lat 19. Znaleziono przy nim płótno, które kupił w Martigny, a które zupełnie nieuległo zniszczeniu. Kilka osób w końcu poznało go, krewni poznali zegarek srebrny, nóż, portmonnaie z pieniędzmi i odzienie. Słowem był to pielgrzym, który wyszedł z domu w 1844 roku. Zbrodni ani przypuścić nie można; był to tylko smutny wypadek zdarzający się często w tych górach. Droga tu jest niebezpieczną, tém bardziéj, że pielgrzym wybrał drogę wcale nie uczęszczaną, jedynie dla tego, ażeby przenieść bez opłaty cła płótno. Oczy nieszczęśliwego wyszły ze swoich wklęsłości, a obie nogi oderwały się od kostek. Ciało jego znalezione było zapewne daléj niż tam gdzie upadło. Zapewne razem z lodowinami posuwało się powoli na dół, nie tracąc bynajmniéj rysów. Krewni jego zajęli się zaraz przeniesieniem zwłók, a ponieważ stolarz był za daleko, wziął go więc góral jeden na plecy, i tak przeniósł do domu, gdzie mu zrobiono trumnę. Zewsząd zbiegli się ciekawi, ażeby się przypatrzyć nieboszczykowi, który 19 lat przeleżał w trumnie z lodu.

—Mówiono wiele o doskonałéj artylerji używanéj przez skonfederowanych przy oblężeniu Charlestownu, okazało się jednak, że medal ma złą stronę. W czasie bombardowania, było wiele explozij. Armata monstrum, Parrota, wyrzucająca ogień płynny z wyspy Morris do Charlestown pękła po 7 wystrzałach, co zmusiło jenerała Gilmore, zaprzestać téj pełnéj ludzkości rozrywki. Olbrzymia armata Mahaska rozprysła się na części. A więc zadanie artylerji co do olbrzymich kalibrów na wielką odległość pozostaje jeszcze bez rozwiązania.

KURSA GIEŁDOWE.

PETERSBURG, 4 (16) października.

Sześcioprocentowe ross. srebr.	106, $106\frac{1}{2}$ %.
Pięcioprocentowe 1-éj pożyczki	$90\frac{1}{2}$, 91.
„ 2-éj „	„
„ 3-éj „	$96\frac{1}{2}$, 97.
„ 4-éj „	$96\frac{1}{2}$, 97.
„ 5-éj „	$89\frac{7}{8}$, 90.
„ 6-éj „	96, $96\frac{1}{2}$.
„ 7-éj „	$90\frac{1}{2}$, 91.
Czteroprocentowe 1-éj, 2-éj, 3-éj i 4-éj poż.	„
„ 5-éj poż.	„
Pięcioproc. bilety banku państwa.	$95\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$—$96\frac{1}{4}$
Akcje Głównego Tow. kolei żelaz.	105, $105\frac{1}{4}$
Obligacje $4\frac{1}{2}$ proc. tegoż. Tow.	81, $81\frac{1}{}$.,.
Akcje ryzko-dynab. kolei żelaz.	$92\frac{3}{4}$, 93 . 96
Weksle (na 3 mies.): na Londyn	$37\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$ p.
— — na Amsterdam	186, $186\frac{1}{2}$ c.
— — na Hamburg	$33\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$, sz. b.c.
— — na Paryż	398, $398\frac{1}{2}$.

Disconto od 8 do 10; pieniędzy mało.

Półimperjały 5 r. 33 k.—5 r. 32 k.

WARSZAWA, 15 (3) października.

Listy zastawne oprócz kuponu (żąd.)	13 r.	$81\frac{1}{3}$ k.	
Obligi skarbowe — (ząd.) —	79—	$8\frac{1}{3}$	—
Akcje Główn. Tow. kolei żel. (żąd.)	109—	50	—
Akcje spółki żeglugi parowéj	„—	„	—
Obligacje tejże spółki	„—	„	—
Akcje drogi żel. warsz.-bydgoskiéj (ż.)	82—	„	—
— — warsz.-wiedeńskiéj. (ż.)	71—	50	—
Weksle: na Berlin (2 mies.) za 100 tal.	94—	95	—
— na Hamburg (2 m.) za 300 m.	144—	„	—
— na Paryż (2 mies.) za 300 fr.	76—	20	—
— na Wiedeń (2 mies.) za 150 złr.	85—	$50\frac{1}{2}$	—
— na Londyn (2 mies.) za 1 fst.	6—	35	—
— na Petersburg (1 m.) za 100 r.	98—	50	—
— na Moskwę (1 mies.) za 100 r.	98—	„	—

BERLIN, 14 (2) października.

Rossyjskie 5-procentowe 5-éj poż.	88%.
— — 6-éj poż.	95.
Polskie obligacje skarbowe oprócz kup.	77.
— listy zastawne	$87\frac{1}{4}$.
— bilety banku polsk.	94.
Weksle: na Petersburg (3 tyg.) za 100 r.	$103\frac{7}{8}$ t.
— na Warszawę (krótki term.) za 90 r.	$93\frac{1}{2}$ tal.

HAMBURG, 14 (2) października.

Rossyjskie 5-proc. 5-éj pożyczki.	$84\frac{3}{4}$ %.
— — 6-éj pożyczki	$90\frac{3}{4}$ %.
— — 7-éj pożyczki	„ %.
Weksle na Petersburg (3 mies.) za 1 r.	$32\frac{1}{4}$ sz. b.

AMSTERDAM, 14 (2) października.

Rossyjskie pięcioproc. 5-éj pożyczki.	„ %.
— — 6-éj p.	90, $90\frac{1}{8}$ c.
Weksle na Petersburg (3 mies.) za 1 r.	„ c.

LONDYN, 14 (2) października.

3-procentowe ang. konsolidy.	$93\frac{1}{8}$ %.
Rossyjskie 5-proc. 2-éj poż.	$93\frac{1}{2}$.
— — 7-éj poż.	$92\frac{3}{4}$.
Weksle na Petersburg (3 mies.)	$36\frac{1}{4}$ p.

PARYŻ 15 (3) października.

Renta 3-proc.	67, 40 %.
Akcje kredytu ruchomego.	1162.
Akcje Główn. Tow. kol. żel.	421, 425.
Weksle na Petersburg za 1 r. (3 m.)	384, 383 c.

Disconto z 4% posunięto do 5%.

ОБЪЯВЛЕНІЯ.

Возвратясь изъ нижегородской ярмарки, я спѣшу увѣдомить о приходѣ новыхъ чаевъ изъ Кяхты: о количествѣ, качествѣ и цѣнахъ. Я считаю съ своей стороны это сдѣлать—предварительно изданію прейсъ-куранта — необходимымъ для тѣхъ изъ потребителей, которые поспѣшили бы выписать изъ моей конторы чай до 1-го сентября.

ПРИХОДЪ ЧАЕВЪ ФУЧАНСКИХЪ нынѣ довольно значителенъ, именно предполагается отъ 40 до 50 ящиковъ.

КАЧЕСТВО НОВЫХЪ ЧАЕВЪ: *черные*, сансинскіе и фамильные большею частію посредственны; такъ-называемые красненькіе и хунмы—остаются по прежнему первыми и лучшими сортами; изъ нихъ есть незначительная партія, которая по особому букету и аромату, можетъ даже назваться небывалою рѣдкостію. *Цвѣточные*, въ особенности нынѣшній годъ хороши, въ нихъ замѣчается: полнота чайнаго вкуса, мягкость, ароматъ и колоритность, чего давно не встрѣчалось, въ особенности эти качества соединяются въ сортахъ отъ 2 руб. 60 коп. до 3 руб. сер. за фунтъ.

ЛЯНСИНОВЪ какъ и прежде въ привозѣ мало, но за то всѣ сорта оныхъ можно смѣло рекомендовать всѣмъ гг. любителямъ и знатокамъ, которые не совсѣмъ были удовлетворечы за послѣдніе 3—4 года.

ЦѢНЫ ЧАЯМЪ: оптовыя продажи состоялись противу прошлаго года позднѣе и цѣна была ниже отъ 7 до 10%. Что при розничной распродажѣ и при исключеніи нѣкоторыхъ сортовъ изъ прейсъ-куранта пониженіе можетъ быть не болѣе какъ отъ 5 до 10%.

Теперь получивъ первые транспорты Кяхтинскихъ Фучанскихъ чаевъ, и отобравъ изъ нихъ тѣ сорта, которые могутъ быть въ особенности, предложены къ выпискѣ, я по самомъ строгомъ изслѣдованіи вкуса, назначилъ весьма умѣренныя цѣны. Надѣюсь, что добротою новыхъ чаевъ и строгимъ отчетливымъ выполненіемъ требованій гг. иногородныхъ,—теперь какъ и прежде, буду вознагражденъ тѣмъ же лестнымъ для меня расположеніемъ гг. моихъ покупателей, которымъ имѣлъ честь пользоваться въ особвнности за послѣднія пять лѣтъ.

Московскій купецъ ***МИХАИЛЪ ГАВРИЛОВЪ КЛИМУШИНЪ.***

ПРЕЙСЪ-КУРАНТЪ

ТОЛЬКО-ЧТО ПОЛУЧЕННЫМЪ СОРТАМЪ ЧАЯ

ФУЧАНСКИХЪ ПЛАНТАЦІЙ,

и назначеннымъ къ отсылкѣ чрезъ почту и транспортные конторы во всѣ города Россіи Польши, Финляндіи и Кавказа.

ИЗЪ ГЛАВНОЙ КОНТОРЫ МОСКОВСКИХЪ ЧАЙНЫХЪ МАГАЗИНОВЪ МОСКОВСКАГО КУПЦА

МИХАИЛА ГАВРИЛОВИЧА КЛИМУШИНА.

А такъ же къ производству торговли въ его чайныхъ магазинахъ: *въ Москвѣ*, на Мясницкой улицѣ, рядомъ съ Hotel de Venise въ домѣ г. Пегова и близъ Опекунскаго Совѣта въ домѣ г. Волкова. Въ другихъ городахъ, отъ лицъ, имѣющихъ прямое сношеніе съ главною конторою.

N.	ЧЕРНЫЙ ЧАЙ.	ЦѢНА. Руб.	Коп.	N.	ЛЯНСИНЪ.	ЦѢНА. Руб.	Коп.
0	Терпкій	—	—	14	О.-б. розанистый	4	—
1	„	1	20	15	О.-б. затхлый	5	—
2	„ *)	1	40	16	Тоже 1-й сортъ	6	—
	ВЫСШІЙ СОРТЪ ЧЕРНЫЙ.				ВЫСШІЙ БѢЛЫЙ АРОМАТИЧ.		
3	Букетно-терпкій	1	60	17	Розанисто-затхлый	6	—
4	Тоже первый сортъ.	1	80	18	О.-б. медвяный	7	—
	ОСОБЕННО РЕКОМЕНДУЕТСЯ.				ЗЕЛЕНЫЙ ЧАЙ.		
5	Букетный	2	—	19	Средній (Кяхт. там.)	4	—
6	Розанисто-букетный	2	20	20	Высшій сортъ	6	—
	ЦВѢТОЧНЫЙ ЧАЙ.				ЖЕЛТЫЙ ЧАЙ.		
7	Т.-б. колоритный	2	30	21	Средній (Кяхт. там.)	4	—
8	М.-т. букетный	2	60	22	Высокій.	6	—
	ВЫСШІЙ ФУЧАН. ЦВѢТОЧ.				ЧАЙ ВЪ БАНК. ПЛЕТЮШ.		
9	М.-т. букетный 1-й сортъ.	2	80	23	Желтый за плетюшку въ $1\frac{3}{8}$ ф.	5	—
10	М.-т. букетно-розанистый.	3	—	24	Лянсинъ въ чайницахъ	3	—
11	Тоже 1-й сортъ	3	25	25	Въ ящикахъ по 2 ф.	10	—
12	Затхлистый	3	50	26	Тоже по 3 ф.	12	—
13	Розанисто-затхлый	4	—	27	Тоже по 5 ф.	20	—

*) Съ этихъ сортовъ скидки не дѣлается.

ЧАЙ ВЪ ЦЫБИКАХЪ ПО ДЕСЯТИ ФУНТОВЪ СЪ ЛЯНСИН. ВЕРХАМИ.

Черный высшій за цыбикъ	18 руб.	Цвѣточный розанистый за цыбикъ.	28 руб
Букетный — —	20 —	— 1-й сортъ —	30 —
Цвѣточный колоритный	23 —	Лянсинъ средній	35 —
— м. т. букетный	25 —	— высокій.	40 —

PS. Этихъ цыбиковъ принимается одна пересылка на счетъ конторы, скидки же съ цѣны никакой не дѣлается.

Условія выписки чаевъ.

I. Контора высылаетъ всегда съ первою почтою въ самыхъ прочныхъ укупоркахъ на свой счетъ, но требованія не должны быть менѣе суммою 15 руб. сер.

II. При требованіи до 50 руб. сер. дѣлается скидки 5% съ рубля, при требованіи до 100 руб. сер. дѣлается скидки 10% съ рубля, при требованіи свыше 100 руб. скидка увеличивается еще на 5%.

III. При отправкѣ чрезъ транспортные конторы и по линіи желѣзныхъ дорогъ, скидка увеличивается еще на 5%.

Адресовать благоволятъ: *въ Москву*, *въ Главную Контору Московскихъ Чайныхъ магазиновъ, купцу* МИХАИЛУ ГАВРИЛОВУ КЛИМУШИНУ. 1—486

OGŁOSZENIA.

Powróciwszy z jarmarku Niżegorodzkiego, śpieszę zawiadomić o otrzymaniu nowych herbat z Kiachty: o ilości, przymiotach i cenach. Poczytuję za nieodzowne uczynić to przed wyjściem cenników dla tych z konsumentów, którzy by chcieli wypisać z mego kantoru przed 1 września.

PRZYWOZ HERBAT FUCZAŃSKICH obecnie jest dosyć znaczny, bo wynosi od 40 do 50 tysięcy paków.

PRZYMIOTY NOWYCH HERBAT: czarne, sansińskie i familijne są po większéj części mierne; tak nazwane kraśnieńskie i chunmy—pozostają podawnemu w najlepszych i pierwszych gatunkach; z tych jest niewielka partja, która ze względu na szczególny bukiet i aromat, może się nawet nazwać niebywałą rzadkością. Kwieciste szczególnie w roku teraźniejszym są dobre; w nich daje się czuć pełnia smaku herbatniego, miękkość, aromat i kolor, czego oddawna już nienapotykano; szczególnie przymioty te łączą się w gatunkach od 2 r. 60 k. do 3 r. za funt.

LANSINÓW, jak i uprzednio mało jest w przywozie, lecz za to wszystkie ich gatunki śmiało zalecić można pp. amatorom i znawcom, którzy niezupełnie byli zadowoleni w ostatnich 3—4 leciech.

CENY HERBAT. Ryczałtowe sprzedaże przychodziły do skutku późniéj niż w roku zeszłym, i ceny były niższe od 7 do 10%. Co przy detaliczn éj wyprzedaży i przy wyłączeniu niektórych gatunków z cennika, ustępstwo może być największe od 5 do 10%.

Obecnie, otrzymawszy piérwsze transporty Kiachtyńskich fuczańskich herbat i oddzieliwszy z nich te gatunki, które mogą być szczególnie zalecone do wypisania, ja po najściślejszém zbadaniu smaku naznaczyłem ceny jak najumiarkowańsze. Mam nadzieję, że przez dobroć nowych herbat i ścisłe oraz punktualne wypełnienie wymagań pp. z prowincji — teraz, jak i uprzednio zostanę wynagrodzony przez takąż pochlebną dla mnie przychylność pp. moich kupców, z jakiéj miałem zaszczyt korzystać szczególnie w ostatnich pięciu leciech.

Kupiec Moskiewski MICHAŁ SYN GABRJELA KLIMUSZYN.

CENNIK

TYLKO CO OTRZYMANYCH GATUNKÓW HERBATY FUCZAŃSKICH PLANTACIJ

przeznaczonych do odsyłania pocztą i przez kantory transportów do wszystkich miast Rossyjskich, Polskich, Finlandzkich i Kaukazkich.

Z KANTORU GŁÓWNEGO MOSKIEWSKICH MAGAZYNÓW HERBAT KUPCA MOSKIEWSKIEGO

MICHAŁA SYNA GABRJELA KLIMUSZYNA.

Tudzież do handlu w jego magazynach: w Moskwie na ulicy Miasnickiéj obok hotelu „de Venise,“ w domu p. Piegowa i przy Radzie opiekuńczéj w domu p. Wołkowa. Po innych miastach, od osób mających bezpośredni stosunek z kantorem głównym.

N.	CZARNA HERBATA.	CENA. rs.	kp.	N.	LANSIN.	CENA. rs.	kp.
0	Cierpka	—	—	14	O. b. różowa	4	—
1	—	1	20	15	O b. zatęchła	5	—
2	— *)	1	40	16	Także 1-szy gatunek	6	—
	WYŻSZY GATUNEK CZARNY.				WYŻSZA BIAŁA AROMATYCZNA.		
3	Bukietowa-Cierpka	1	60	17	Różowa-zatęchła	6	—
4	Także 1-szy gatunek	1	80	18	O. b. miodowa.	7	—
	SZCZEGÓLNIE SIĘ ZALECA.				ZIELONA HERBATA.		
5	Bukietowa	2	—	19	Średnia (Kiacht. kom.).	4	—
6	Różowo-Bukietowa	2	20	20	Wysoka	6	—
	KWIECISTA HERBATA.				ŻÓŁTA HERBATA.		
7	T. b. kolorowa	2	30	21	Srednia (Kiacht. kom.)	4	—
8	M. t. bukietowa	2	60	22	Wysoka.	6	—
	WYŻSZA FUCZAŃSKA KWIECISTA.				HERBATA W PUDEŁ. PLECION.		
9	M. t. bukietowa 1-szy gatunek	2	80	23	Żółta za plecionkę $1\frac{3}{8}$ f.	5	—
10	M. t. bukietowo-różowy	3	—	24	Lansin w puszkach	3	—
11	Także 1-szy gatunek	3	25	25	W paczkach po 2 f.	10	—
12	Zatęchła	3	50	26	Także po 3 f.	12	—
13	Różowo-zatęchła	4	—	27	Także po 5 f.	20	—

*) Z tych gatunków strącenia się nie robi.

HERBATA W CYBIKACH PO DZIESIĘĆ FUNTÓW Z LANSINOWEMI WIERZCHAMI.

Czarna wyższa za cybik	18 rub.	Kwiecista różowa za cybik	28 rub.
Bukietowa — —	20 —	— 1-szy gatunek	30 —
Kwiatowa kolorowa	23 —	Lansin średni	35 —
— m. t. bukietowa	25 —	— wysoki	40 —

P. S. Na koszt kantoru przyjmuje tylko przesłanie tych cybików, a potrącenia z ceny nie czyni się.

Warunki wypisywania herbaty.

I. Kantor wysyła zawsze z pierwszą pocztą w jak najmocniejszych pakach, swoim kosztem lecz potrzebowania nie powinny być mniejsze od 15 rubli sr. na raz.

II. Przy potrzebowaniu na 50 rub. potrąca się 5% od rubla, na 100 rub. potrącenie zwiększa się jeszcze o 5%.

III. Przy wysyłaniu przez kantor transportów i po linji drogi żelaznéj potrącenie powiększa się jeszcze o 5%.

Adressować raczą: „do Moskwy, w kantorze głównym Moskiewskich magazynów herbatnich do kupca MICHAŁA SYNA GABRJELA KLIMUSZYNA.“ 1—486

Продаются по вольной цѣнѣ ДОМА въ г. Вильнѣ на Антоколѣ, принадлежащіе Евгенію Бронскому. Подробныя свѣдѣнія можно получить чрезъ посредство редакціи Вѣстника. 3—498

Są do sprzedania z wolnéj ręki w Wilnie na Antokolu DOMY Tiwoli zwane, dziedzictwo Eugenjusza Brońskiego. Bliższa wiadomość w Redakcji Kurjera. 3—498

Продается за умѣренную цѣну ЛОШАДЬ ВЕРХОВАЯ АНГЛІЙСКОЙ ПОРОДЫ ХОРОШО ВЫѢЗЖЕННАЯ; видѣть можно по Троцкой улицѣ въ домѣ Лѣвиковскаго; спросить у кучера. 2—497

PEWNA OSOBA szuka obowiązku guwernera przy dzieciach na wsi lub też w mieście, wiadomość przy ulicy Połockiéj pod N. 521; spytać u właściciela domu. 2—501

Гродненское губернское правленіе объявляетъ, что на основаніи постановленія его, въ 10 день іюля 1863 года состоявшагося, для выручки почитающихся на евреѣ Мовшѣ Лейбѣ Песеліовичѣ долговъ, а именно: коллежскому ассесору Воеводскому, по опредѣленію Слонимской городовой полиціи, 20 декабря 1861 года состоявшемуся, 150 руб. съ процентами, и недоимки по содержанію казенныхъ статей, по увѣдомленію Слонимскаго уѣзднаго казначейства отъ 9 февраля за N. 210, 10 р. 11 к. сереб. назначенъ въ продажу его Песеліовича деревяный одноэтажный домъ съ конюшнею и чиншевымъ плацемъ въ г. Слонимѣ подъ N. 105 состоящій, оцѣненный вообще въ 1080 руб. сер.— Торгъ производиться будетъ въ присутствіи сего правленія въ 17 день января будущаго 1864 года въ 11 часовъ утра, съ узаконенною чрезъ три дня переторжкою. Почему желающіе участвовать въ этихъ торгахъ могутъ разсматривать бумаги, до производства публикаціи и продажи относящіяся, во второмъ отдѣленіи губернскаго правленія, Сентября 12 дня 1863 года. 1—485

Grodzieński rząd gubernjalny ogłasza: iż ne mocy postanowienia z 10 lipca 1863 r. dla wyzyskania należnych od starozakonnego Mowszy Lejby Poselowicza długów: assesorowi kollegjalnemu Wojewódzkiemu podług postanowienia słonimskiéj policji miejskiéj 20 grudnia 1861 r. 150 rub. z procentami, i zaległości za dzierżawienie skarbowych artykułów, podług zawiadomienia słonimskiéj kassy powiatowéj z 9 lutego N. 210, 10 rub. 11 kop. sr. oddaje się na licytację będący własnością jegoż Poselowicza dom drewnianny jednopiątrowy ze stajniami i z czynszowym placem w m. Słonimie pod N. 105 położony, oszacowany ogólnie 1080 rub: sr. Licytacja odbędzie się w tymże rządzie 17 stycznia 1864 roku o 11 godzinie z rana, z prawnym we trzy dni przetargiem. Życzący brać udział mogą przejrzeć właściwe dokumenta w drugim wydziale rządu gubernjalnego. 12 września 1863 roku.

za Naczelnika stołu Izbicki. 485—1

Dnia 15 bież. października o godzinie 12-éj w południe na Wileńskiéj stacji kolei żelaznéj będą odbywać się targi dla podjęcia się oczyszczenia wygrzebalnych dołów na linji, oraz na stacjach kolei żelaznéj ze Święcian do Wierzbołowa i z Lantwarowa do Oran włącznie. Warunki przejrzeć można codziennie od godziny 9 do 12 rano na stacji wileńskiéj. 1—509

15 сего октября, въ 12 часовъ утра, на Виленской станціи желѣзной дороги будутъ произведены торги, на очистку выгребныхъ ямъ по линіи и на станціяхъ желѣзной дороги, отъ Свенцянъ до Вержболова и отъ Лантварова до Оранъ включительно. Кондиціи можно видѣть на Виленской станціи, ежедневно отъ 9 до 12 часовъ утра. 1—509

ПРОДАЮТСЯ прекрасныя парроконныя дрожки, заграничной работы, въ магазинѣ *Мронговіуса*. 1—512

DO SPRZEDANIA Eleganckie, paro-konne DRĄŻKI, roboty zagranicznéj, w Magazynie Mrongowiusa. 1—512

Пріѣхали въ г. Вильно 7 октября 1863 г.

ГОСТИННИЦА ЕВРОПА. Полковникъ князь Мещерскій съ женою княгинею Екатериною, фрейлина двора Е. И. В. Елисавета Каранзинъ съ прислугою, прус. куп. Юлій Постъ, Н. П. Горесткинъ, дѣйс. ст. сов. П. Ив. Очкинъ.

Przyjechali do m. Wilna 4 października 1863 r.

HOTEL EUROPEJSKI. Pułkownik książe Meszczerski z żoną księżną Katarzyną, frejlina dworu J. C. M. Elizabeta Karamzin ze służącą, pruss. kupiec Juljusz Post, N. P. Gorestkin, rz. r. st. P. Iw. Oczkin.

Дозволено Цензурою. 7 Октября 1863 г. Вильно.

W Drukarni A. H. Kirkora.